

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΘΕΜΑ:

«Φορολογική πολιτική και γραφειοκρατία: βαθμός επιρροής τους στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα την τελευταία δεκαετία. Μελέτη περίπτωσης Περιφέρειας Πελοποννήσου»

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΕΛΗΣ

A. M.: 4042201802014

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: κ. ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΔΕΡΜΑΤΗΣ

ΤΡΙΠΟΛΗ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2020

Την διπλωματική μου εργασία αφιερώνω στην οικογένειά μου για την πολύτιμη συμπαράσταση που μου πρόσφερε με την υπομονή και κατανόηση για τον χρόνο που της στέρησα σε όλη την διάρκεια των μεταπτυχιακών σπουδών μου.

Ευχαριστίες πολλές στον επιβλέποντα καθηγητή μου Δερμάτη Ζαχαρία για την συνεχή υποστήριξη και καθοδήγηση σε όλο το διάστημα εκπόνησης της Διπλωματικής μου εργασίας. Επίσης ένα μεγάλο ευχαριστώ στους συμμετέχοντες στο ερωτηματολόγιο που αφιέρωσαν χρόνο για να εκφράσουν τις απόψεις τους, η συμμετοχή των οποίων ήταν πολύτιμη για την ολοκλήρωση της εργασίας.

Πίνακας περιεχομένων

Περίληψη.....	6
Summary	7
Εισαγωγή.....	8
Μέρος 1ο : ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ.....	9
1. Εννοιολογικοί παράγοντες – Βασικές έννοιες	9
1.1. <i>Εννοιολογική προσέγγιση της επιχειρηματικότητας</i>	9
1.2. <i>Ορισμοί της Επιχειρηματικότητας</i>	9
2. Οι προσδιοριστικοί παράγοντες της επιχειρηματικότητας που επιδρούν στην ανάπτυξη	10
3. Ο ρόλος της επιχειρηματικότητας στην ανάπτυξη.....	12
3.1. <i>Παράγοντες που παίζουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα</i>	12
4. Νομοθετικό πλαίσιο	13
5. Στατιστικά ΓΕΜΗ	14
5.1. Άνοιγμα επιχειρήσεων την περίοδο 2010 -2019.....	14
5.1.1. <i>Άνοιγμα επιχειρήσεων το έτος 2019</i>	14
5.1.2. <i>Άνοιγμα επιχειρήσεων το έτος 2018</i>	15
5.1.3. <i>Άνοιγμα επιχειρήσεων το έτος 2017</i>	15
5.1.4. <i>Άνοιγμα επιχειρήσεων το έτος 2016</i>	16
5.1.5. <i>Άνοιγμα επιχειρήσεων το έτος 2015</i>	16
5.1.6. <i>Άνοιγμα επιχειρήσεων το έτος 2014</i>	17
5.1.7. <i>Άνοιγμα επιχειρήσεων το έτος 2013</i>	17
5.1.8. <i>Άνοιγμα επιχειρήσεων το έτος 2012</i>	18
5.1.9. <i>Άνοιγμα επιχειρήσεων το έτος 2011</i>	18
5.1.10. <i>Άνοιγμα επιχειρήσεων το έτος 2010</i>	19
5.2. Κλείσιμο επιχειρήσεων την περίοδο 2010 -2019.....	19
5.2.1. <i>Κλείσιμο επιχειρήσεων το έτος 2019</i>	19
5.2.2. <i>Κλείσιμο επιχειρήσεων το έτος 2018</i>	20
5.2.3. <i>Κλείσιμο επιχειρήσεων το έτος 2017</i>	20
5.2.4. <i>Κλείσιμο επιχειρήσεων το έτος 2016</i>	21
5.2.5. <i>Κλείσιμο επιχειρήσεων το έτος 2015</i>	21
5.2.6. <i>Κλείσιμο επιχειρήσεων το έτος 2014</i>	22
5.2.7. <i>Κλείσιμο επιχειρήσεων το έτος 2013</i>	22
5.2.8. <i>Κλείσιμο επιχειρήσεων το έτος 2012</i>	23
5.2.9. <i>Κλείσιμο επιχειρήσεων το έτος 2011</i>	23
5.2.10. <i>Κλείσιμο επιχειρήσεων το έτος 2010</i>	24

6. Στατιστικά στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ	25
7. Συνοπτική παρουσίαση των διαδικασιών ίδρυσης των κερδοσκοπικών επιχειρήσεων. 28	
7.1. Προσωπικές Εταιρείες	28
7.2. Κεφαλαιουχικές Εταιρείες	29
8. Φορολογικές επιβαρύνσεις των επιχειρήσεων το χρονικό διάστημα 2000-2019	34
9. Κυριότερες παθογένειες του φορολογικού συστήματος.....	36
Μέρος 2ο: ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ.....	38
10.1. Εισαγωγή	38
10.2. Σκοπός της έρευνας.....	38
10.3. Ερευνητικοί στόχοι	38
10.4. Ερευνητικά ερωτήματα.....	39
10.5. Μεθοδολογία της έρευνας.....	39
10.5.1. Πληθυσμός	39
10.6. Ερωτηματολόγιο	40
10.6.1. Λόγοι επιλογής του ερωτηματολογίου ως ερευνητικού εργαλείου	41
10.6.2. Στόχοι του ερωτηματολογίου	41
10.6.3. Χαρακτηριστικά του ερωτηματολογίου.....	42
10.6.4. Δομή του ερωτηματολογίου.....	42
10.6.5. Διανομή του ερωτηματολογίου.....	44
11. Στατιστική επεξεργασία των απαντήσεων του ερωτηματολογίου	44
12. Εγκυρότητα της έρευνας.....	45
13. Αξιοπιστία της έρευνας.....	46
14. Επεξεργασία των δεδομένων με την χρήση του λογισμικού SPSS	47
Ερευνητικό μέρος συσχέτισης μεταβλητών.....	59
A. Έλεγχος κανονικότητας μεταβλητών	59
B. Έλεγχος συσχετίσεων μέσω της μεθόδου Spearman	61
15. Συμπεράσματα	67
16. Βιβλιογραφία	69
17. Παράρτημα	70
17.1 Ερωτηματολόγιο	70
17.2 Συνοδευτική επιστολή.....	77

Περίληψη

Η συγκεκριμένη διπλωματική εργασία διερευνά τον βαθμό επηρεασμού της ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας από τις επιδράσεις της γραφειοκρατίας και της φορολογικού συστήματος. Στην πρώτη ενότητα αναλύθηκαν βασικές έννοιες της επιχειρηματικότητας όπως ο ορισμός της. Επίσης αναλύθηκαν οι προσδιοριστικοί παράγοντες της επιχειρηματικότητας οι οποίοι οδηγούν στην ανάπτυξη. Στην ίδια ενότητα έγινε συνοπτική αναφορά του Ν. 4635/2019 με τον οποίο θεσπίστηκε ένα Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης. Στην συνέχεια δόθηκαν στατιστικά στοιχεία από το ΓΕΜΗ σχετικά με το πλήθος των επιχειρήσεων που έκαναν έναρξη εργασιών αλλά και διακοπή εργασιών την χρονολογική περίοδο 2010 έως 2019. Από τα στοιχεία των στατιστικών διαπιστώθηκαν οι επιπτώσεις της πολιτικής που εφαρμόστηκε την περίοδο της οικονομικής κρίσης. Επίσης δόθηκαν και στατιστικά στοιχεία από την ΕΛΣΤΑΤ σχετικά με τους κλάδους επιχειρηματικής δραστηριότητας στην Περιφέρεια Πελοποννήσου την χρονική περίοδο 2011 έως 2016 σε σχέση με το απασχολούμενο προσωπικό, τον κύκλο εργασιών και το πλήθος των επιχειρήσεων. Τα αποτελέσματα που προέκυψαν από τα συγκεκριμένα στοιχεία είναι χρήσιμα για να διαπιστώσουμε τους κλάδους επιχειρηματικότητας στους οποίους στηρίζεται η οικονομία της Περιφέρειας καθώς και την οικονομική πορεία των επιχειρήσεων σε αυτή την χρονική περίοδο. Στο τέλος του πρώτου μέρους δόθηκαν στοιχεία σχετικά με τις γραφειοκρατικές διαδικασίες έναρξης των επιχειρήσεων και για τις φορολογικές επιβαρύνσεις τους. Τέλος δόθηκαν στοιχεία από την έρευνα της διαΝΕΟσις που έγινε σε συνεργασία με το IOBE και από την οποία προέκυψαν σημαντικά στοιχεία για τις παθογένειες του φορολογικού συστήματος.

Στο δεύτερο μέρος αναλύθηκε το ερευνητικό εργαλείο, ο λόγος επιλογής του καθώς επίσης παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας. Η επεξεργασία των δεδομένων της έρευνας γίνεται μέσω του λογισμικού SPSS Ver. 24, με την χρήση του οποίου και από την επεξεργασία των απαντήσεων προέκυψαν σημαντικά συμπεράσματα. Αξίζει να σημειωθεί πως η έρευνα καταλήγει στο ότι οι επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν δυσκολίες επιβίωσης από την υπερβολική φορολογική επιβάρυνσή και από το μέγεθος της γραφειοκρατίας. Για την ανάπτυξή τους δεν επιδιώκουν την χρηματοδότηση από το υπάρχον Τραπεζικό σύστημα αλλά προσδοκούν στην βοήθεια του κράτους με την εφαρμογή αναπτυξιακών προγραμμάτων και στις δράσεις των επιμελητηρίων για την έγκαιρη ενημέρωση και επιμόρφωσή τους.

Summary

The present paper attempts to investigate the extent to which the growth of entrepreneurship is affected by the effects of bureaucracy and the tax system. In the first section, basic concepts of entrepreneurship such as its definition were analyzed. The determinants of entrepreneurship that lead to growth are also analyzed. In the same section, a brief reference was made to Law 4635/2019, which established a National Development Program. Next, statistics were provided by GEMI on the number of businesses that started work but also ceased work in the period from 2010 to 2019. The statistical data showed the impact of the policy implemented during the economic crisis. ELSTAT also provided statistics on the business sectors in the Peloponnese Region for the period 2011 to 2016 in terms of staff, turnover and number of businesses. The results obtained from these data are useful in identifying the entrepreneurial sectors on which the Region's economy is based on as well as the economic course of businesses in this period. At the end of the first part, information on the bureaucratic procedures for starting a business and their tax burden was provided. Finally, data were provided from the INTEOS survey conducted in co-operation with the IOBE, which revealed important data on the pathogenesis of the tax system.

The second part analyzed the research tool, the reason for its selection and the results obtained. The research tool selected is SPSS, which has led to important conclusions. The most important finding from the survey is that businesses face difficulties in surviving from the excessive tax burden and bureaucracy. For their development, they do not seek funding from the existing Banking System, but they expect the state assistance with the implementation of development programs and the actions of the Chambers for their timely updating and training.

Εισαγωγή

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η έρευνα για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα την τελευταία δεκαετία και τον βαθμό που επηρεάστηκε αυτή από τους παράγοντες της **Φορολογικής πολιτικής και της γραφειοκρατίας**.

Στα πλαίσια της εργασίας αρχικά θα γίνει αναφορά στην εννοιολογική προσέγγιση της επιχειρηματικότητας καθώς επίσης και τα σημαντικά σημεία που επηρεάζουν την δυνατότητα εξέλιξης. Θα γίνει αναφορά στο νομοθετικό πλαίσιο για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και θα δοθούν στατιστικά στοιχεία σχετικά με το είδος των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην Περιφέρεια Πελοποννήσου καθώς και στατιστικά των επιχειρήσεων που έκαναν παύση εργασιών και των αντίστοιχων που έκαναν έναρξη εργασιών την τελευταία δεκαετία.

Στη συνέχεια θα αναλυθούν οι κυριότερες παθογένειες του φορολογικού συστήματος και θα γίνει αναφορά στις διαδικασίες έναρξης - σύστασης επιχειρήσεων και στις φορολογικές επιβαρύνσεις τους την τελευταία δεκαετία.

Θα πραγματοποιηθεί έρευνα με τη χρήση ερωτηματολογίου, σκοπός του οποίου θα είναι να ερευνηθεί ο βαθμός επηρεασμού των επιχειρήσεων από τους δυο παραπάνω παράγοντες (Φορολογική πολιτική και γραφειοκρατία), στην απόφασή τους να διατηρήσουν – εκσυγχρονίσουν – αναπτύξουν τις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες.

Τέλος θα πραγματοποιηθεί επεξεργασία των ερευνητικών δεδομένων με την χρήση λογισμικού SPSS Ver.24 και εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων.

Μέρος 1ο : ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

1. Εννοιολογικοί παράγοντες – Βασικές έννοιες

1.1. Εννοιολογική προσέγγιση της επιχειρηματικότητας

Υπάρχουν πολλοί ορισμοί για την Επιχειρηματικότητα.

Όπως αναφέρει ο Vesper "Η επιχειρηματικότητα είναι εξ ορισμού η δημιουργία νέων οργανισμών."

Αντίθετα ο Allen χαρακτηρίζει την επιχειρηματικότητα ως μια νοοτροπία ή έναν τρόπο σκέψης.

Τέλος ο Timmons χαρακτηρίζει την επιχειρηματικότητα ως μια αναζήτηση ευκαιριών χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι πόροι που σήμερα έχει κάποιος υπό τον έλεγχό του.

1.2. Ορισμοί της Επιχειρηματικότητας

Η «επιχειρηματικότητα» σύμφωνα με τον αυστηρό ορισμό της, αφορά τη δημιουργία μιας νέας οικονομικής μονάδας που να μπορεί να παρέχει στην αγορά ένα νέο προϊόν ή υπηρεσία ή στην χειρότερη περίπτωση να μπορεί να παρέχει ένα προϊόν ή υπηρεσία που έχει σημαντικές διαφορές από παρόμοια προϊόντα που υπάρχουν στην αγορά.

Ο επιχειρηματίας θα πρέπει να διαθέτει ικανότητες εντοπισμού και δράσεων σε ευκαιρίες που θα του προσφέρουν οι νέες τεχνολογίες και οι εφευρέσεις για την δημιουργία νέων προϊόντων ή εμπορικά βιώσιμων καινοτομιών.

Ακόμα ένας ευρύτερος ορισμός της επιχειρηματικότητας όπως μας τον έδωσε ο Γάλλος οικονομολόγος Jean-Baptiste Say στις αρχές του 19ου αιώνα είναι ότι «μετακινεί τους οικονομικούς πόρους από μια περιοχή χαμηλότερης σε μία περιοχή υψηλότερης παραγωγικότητας και μεγαλύτερης απόδοσης».

2. Οι προσδιοριστικοί παράγοντες της επιχειρηματικότητας που επιδρούν στην ανάπτυξη

Η επιχείρηση αποτελεί έναν αυτοτελή οικονομικό οργανισμό ο οποίος με τον διαρκή συνδυασμό των συντελεστών της παραγωγής έχει ως στόχο όχι μόνο την κάλυψη των ανθρώπινων αναγκών, αλλά και την επίτευξη κάποιου κέρδους. Οι επιχειρήσεις ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους κατατάσσονται σε διάφορες κατηγορίες. Ο κύριος διαχωρισμός τους είναι σε κερδοσκοπικές και μη κερδοσκοπικές επιχειρήσεις. Οι κερδοσκοπικές επιχειρήσεις, οι οποίες αποτελούν και την πλειοψηφία, εξαρτώμενη από την παραγωγική τους δραστηριότητα κατατάσσονται σε επιχειρήσεις πρωτογενούς, δευτερογενούς, τριτογενούς τομέα παραγωγής, καθώς επίσης και σε μικτές όταν δραστηριοποιούνται ανάμεσα σε δύο η και παραπάνω τομείς. Σε αυτό το οικονομικό περιβάλλον συνυπάρχουν επιμέρους οικονομικές μονάδες με προκαθορισμένους κανόνες συμπεριφοράς.

Οι επιχειρήσεις διακρίνονται, σύμφωνα με τον φορέα που ανήκουν, σε ιδιωτικές, δημόσιες και μικτές.

Οι επιχειρήσεις είναι παραγωγικές μονάδες και λαμβάνουν αποφάσεις κυρίως σχετικά με τα εξής: (Κορρές 2015)

- Τι θα παράγει η επιχείρηση;
- Τι ποσότητα θα παράγει;
- Ποια μέθοδος παραγωγής θα χρησιμοποιηθεί, δηλαδή ποια τεχνολογία θα χρησιμοποιήσει;
- Σε ποιο μέρος θα εγκατασταθεί η επιχείρηση;
- Πώς θα γίνει η διανομή των προϊόντων στους καταναλωτές;
- Σε τι τιμή θα πουληθεί το προϊόν;

Ο στόχος κάθε επιχείρησης είναι ο σχεδιασμός και η λήψη αποφάσεων που θα επιφέρουν το δυνατό καλύτερο αποτέλεσμα με το δυνατό μικρότερο κόστος.

Στις κερδοσκοπικές επιχειρήσεις κύριος στόχος τους είναι η προσπάθεια για την απόκτηση του μέγιστου κέρδους και την μείωση των εξόδων. Αντίθετα, οι μη κερδοσκοπικές επιχειρήσεις επιδιώκουν την εκπλήρωση του κοινωφελούς ή οποιοδήποτε άλλου σκοπού έχουν σύμφωνα με το καταστατικό τους. Το κέρδος δεν είναι πρωταρχικός στόχος αλλά ενδιαφέρονται για την οικονομική τους επιβίωση.

Οι βασικοί στόχοι των οικονομικών μονάδων χωρίζονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες τους βραχυχρόνιους και τους μακροχρόνιους.

Οι βραχυχρόνιοι στόχοι των οικονομικών οργανισμών είναι: (Κορρές 2015)

- Να μπορούν να καλύπτουν τα έξοδα παραγωγής καθώς και τα γενικά έξοδα. Επίσης να έχουν την δυνατότητα εξεύρεσης χρηματικών πόρων και κατάλληλων επενδύσεων.

- Να επιτυγχάνουν την συνεχή λειτουργία της διαδικασίας καθώς και την παροχή υπηρεσιών.
- Να καταφέρνουν να προσφέρουν ποιοτικά προϊόντα και την δυνατότητα αναβάθμισης των παρεχόμενων υπηρεσιών.
- Να μπορούν να εξοφλούν έγκαιρα τις ληξιπρόθεσμες και βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις τους.
- Να μπορούν να διαθέτουν έγκαιρα τα παραγόμενα προϊόντα και τις υπηρεσίες.
- Να επιτυγχάνουν την οργάνωση της εργασίας και του εξοπλισμού με τρόπο ορθολογικό.

Οι μακροχρόνιοι στόχοι των οικονομικών οργανισμών είναι:

- Να επιτυγχάνουν την μεγιστοποίηση των επενδύσεων τους και των περιουσιακών στοιχείων τους (επέκταση των εγκαταστάσεων και του μηχανολογικού εξοπλισμού).
- Να επιτυγχάνουν την μεγιστοποίηση των αναμενόμενων κερδών τους και του μερίδιού τους στην αγορά.
- Να επιτυγχάνουν την μεγιστοποίηση των πωλήσεων τους και να καταφέρνουν την επέκταση τους αγγίζοντας νέα μορφές αγοράς.
- Να επιτυγχάνουν την μείωση των εξόδων παραγωγής καθώς επίσης και των γενικών και των ειδικών εξόδων.

Η αποτελεσματικότητα του τραπεζικού και χρηματοπιστωτικού συστήματος αποτελεί σημαντικό τμήμα επηρεασμού της επιχειρηματικότητας σε αρκετά υψηλό βαθμό. Άλλοι παράγοντες που επιδρούν σε μεγάλο βαθμό είναι η ύπαρξη διαθεσιμότητας εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού καθώς και επενδύσεων. Με τον όρο επένδυση, αναφερόμαστε στο τμήμα της συνολικής δαπάνης το οποίο χρησιμοποιείται στην παραγωγική διαδικασία, με στόχο την παραγωγή υπηρεσιών και τελικών προϊόντων.

Τα κυριότερα είδη επενδύσεων διακρίνονται στις εξής κατηγορίες:

- Ιδιωτικές
- Δημόσιες
- άμεσες και έμμεσες καθώς και,
- ξένες και εγχώριες.

3. Ο ρόλος της επιχειρηματικότητας στην ανάπτυξη

Βασικός παράγοντας στην ανάπτυξη παίζει η επιχειρηματικότητα μέσω της επένδυσης σε καινοτόμες δραστηριότητες, την εξέλιξη και χρησιμοποίηση της τεχνολογίας καθώς και της οικονομικής ανάπτυξης.

Οι επιχειρηματικές δράσεις προσφέρουν νέες λύσεις στα οικονομικά προβλήματα αυξάνοντας την πιθανότητα ικανοποίησης μεγαλύτερου μέρους των αναγκών του ατόμου και της κοινωνίας.

Η επιχειρηματικότητα είναι η κινητήρια δύναμη, έτσι ώστε οι οικονομίες να στραφούν προς μακροπρόθεσμους αναπτυξιακούς στόχους, για την διατήρηση της ανάπτυξης, της ανταγωνιστικότητας και της απασχόλησης. Με την επένδυση σε νέες τεχνολογίες καταφέρνουν να εκσυγχρονίσουν την παραγωγική τους διαδικασία και να ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητα.

Οι νέες τεχνολογίες αυξάνουν την αποδοτικότητα των παραγωγικών συντελεστών, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό, στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της βιώσιμης ανάπτυξης. Μέσω αυτής, πλέον πραγματοποιείται μετατόπιση από την οικονομία που είναι βασισμένη στους συντελεστές παραγωγής, σε μια οικονομία βασισμένη στην επιχειρηματικότητα και τη γνώση. Για την πραγματοποίηση αυτής της προοπτικής, απαιτείται ένα αποτελεσματικό θεσμικό και διοικητικό πλαίσιο που να ενισχύει την ανάπτυξη σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.

3.1. Παράγοντες που παίζουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα

Οι παράγοντες που επιδρούν στην περίπτωση της Ελλάδας όσον αφορά την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας σύμφωνα με την «Έκθεση ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ 2019 για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις» είναι (ΓΣΕΒΕΕ 2019):

- Το στρεβλό χρηματοπιστωτικό σύστημα, όπου 4 συστημικές τράπεζες ελέγχουν την συντριπτική πλειοψηφία των ροών κεφαλαίου στην οικονομία.
- Η υστέρηση της ελληνικής οικονομίας σε ανταγωνιστικότητα με τα πιο αδύναμα σημεία της να είναι η στρεβλή χρηματοοικονομική αγορά και το δυσμενές και ασταθές μακροοικονομικό περιβάλλον και γι' αυτόν τον λόγο δεν αποτελεί ελκυστικό προορισμό για ξένες επενδύσεις. Αντιθέτως, παρουσιάζει ισχυρά συγκριτικά πλεονεκτήματα στην ποιότητα του ανθρώπινου κεφαλαίου και στις υποδομές.
- Η υψηλή φορολογία.

Όπως αναφέρεται στην έκθεση η μόνη θετική απόρροια της κρίσης αναζητάτε στην βελτίωση του εμπορικού ισοζυγίου η οποία όμως οφείλεται σχεδόν αποκλειστικά στη μείωση των εισαγωγών.

Επίσης τα τελευταία δύο έτη φαίνεται να αναπτύσσεται μία δυναμική επέκτασης των εξαγωγών η οποία μένει να φανεί αν θα διατηρηθεί και στα επόμενα έτη.

4. Νομοθετικό πλαίσιο

Η Πολιτεία, στην προσπάθειά της να ενισχύσει την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα θέσπισε με το ν. 4635/2019 ένα Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης.

Το πρόγραμμα αναπτύσσεται στα άρθρα 118 έως 141 και στα βασικά του άρθρα περιλαμβάνει (στο άρθρο 118) το αντικείμενο του προγράμματος δηλαδή την θέσπιση των κανόνων που διέπουν την κατάρτιση, τον συντονισμό, τη διαχείριση, τη χρηματοδότηση, τον έλεγχο και την εφαρμογή των αναπτυξιακών παρεμβάσεων του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) και των επιμέρους προγραμμάτων του, που χρηματοδοτούνται από τους εθνικούς πόρους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ).

Σύμφωνα με το άρθρο 119, το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης βασίζεται σε ένα σχέδιο ανάπτυξης της χώρας για την παραγωγική ανάταξη, την ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή και περιλαμβάνει τους στόχους του εθνικού μεσοπρόθεσμου αναπτυξιακού προγραμματισμού, με την αξιοποίηση των εθνικών πόρων του ΠΔΕ. Το πρόγραμμα θα περιλαμβάνει επίσης Τομεακό και Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης.

Στο ίδιο άρθρο υπάρχει αναφορά για ειδικό Πρόγραμμα: Πρόγραμμα αναπτυξιακών και επενδυτικών παρεμβάσεων ή παρεμβάσεων για την αποκατάσταση ζημιών ή την αντιμετώπιση κρίσεων, στο χρηματοδοτικό σχήμα του οποίου μπορεί να συμμετέχουν χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί, αναπτυξιακές τράπεζες, δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα ειδικού χρηματοδοτικού σκοπού και επενδυτικά ταμεία, με σύστημα διαχείρισης, συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα και πόρους, για την αντιμετώπιση ειδικών τομεακών ή περιφερειακών προβλημάτων και αναγκών και την αξιοποίηση αναπτυξιακών ευκαιριών.

Σύμφωνα με το άρθρο 120 το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων καταρτίζει το ΕΠΑ, αντικείμενο του οποίου αποτελεί ο μεσοπρόθεσμος αναπτυξιακός προγραμματισμός αξιοποίησης των εθνικών πόρων του ΠΔΕ, με βάση τις κατευθύνσεις και τις ανάγκες που προκύπτουν από ένα σχέδιο ανάπτυξης της χώρας για την παραγωγική ανάταξη, την ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή. Το ΕΠΑ εγκρίνεται με πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου.

Στο ίδιο άρθρο γίνεται αναφορά στις διαδικασίες του αναπτυξιακού προγραμματισμού, καθώς και κατά την υλοποίηση του ΕΠΑ και των προγραμμάτων του, τηρούνται οι αρχές και οι κανόνες της εθνικής και ενωσιακής νομοθεσίας, καθώς και των διεθνών συμφωνιών τις οποίες έχει κυρώσει η Ελλάδα, ιδίως, όσον αφορά το περιβάλλον, το χωροταξικό σχεδιασμό, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τα ανθρώπινα δικαιώματα, την προσβασιμότητα χωρίς διακρίσεις, ιδίως, των ευπαθών ομάδων όπως

τα άτομα με αναπηρία, την άρση και αποτροπή ανισοτήτων, τον ανταγωνισμό, καθώς και τις κρατικές ενισχύσεις.

Στο άρθρο 121 ορίζεται η διάρκεια του προγράμματος η οποία θα είναι 5ετούς διάρκειας. Με πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου που εγκρίνει το ΕΠΑ υπάρχει η δυνατότητα καθορισμού μικρότερης ή μεγαλύτερης διάρκειας της προγραμματικής περιόδου, εφόσον αυτό επιβάλλεται για ειδικούς λόγους, όπως ο προγραμματισμός των Επενδυτικών και Διαρθρωτικών Ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άλλες δεσμεύσεις της χώρας, οι φάσεις του οικονομικού κύκλου και το ύψος των διαθέσιμων πόρων.

5. Στατιστικά ΓΕΜΗ

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται και γραφικές παραστάσεις σχετικά με το άνοιγμα επιχειρήσεων την περίοδο 2010 έως 2019 καθώς επίσης και για της επιχειρήσεις που βρίσκονταν σε κατάσταση : Λύση – Εκκαθάριση, Υπό εκκαθάριση, Διακοπή εργασιών στη Δ.Ο.Υ, Διαγραφή λόγω συγχώνευσης, Αναγκαστική διαχείριση, Διαγραφή λόγω διάσπασης, Πτώχευση την ίδια χρονική περίοδο.

5.1. Άνοιγμα επιχειρήσεων την περίοδο 2010 -2019

5.1.1. Άνοιγμα επιχειρήσεων το έτος 2019

Το παρακάτω γράφημα περιλαμβάνει Επιχειρήσεις που συστάθηκαν, στα συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα

Πηγή:(ΓΕΜΗ 2019)

5.1.2. Άνοιγμα επιχειρήσεων το έτος 2018

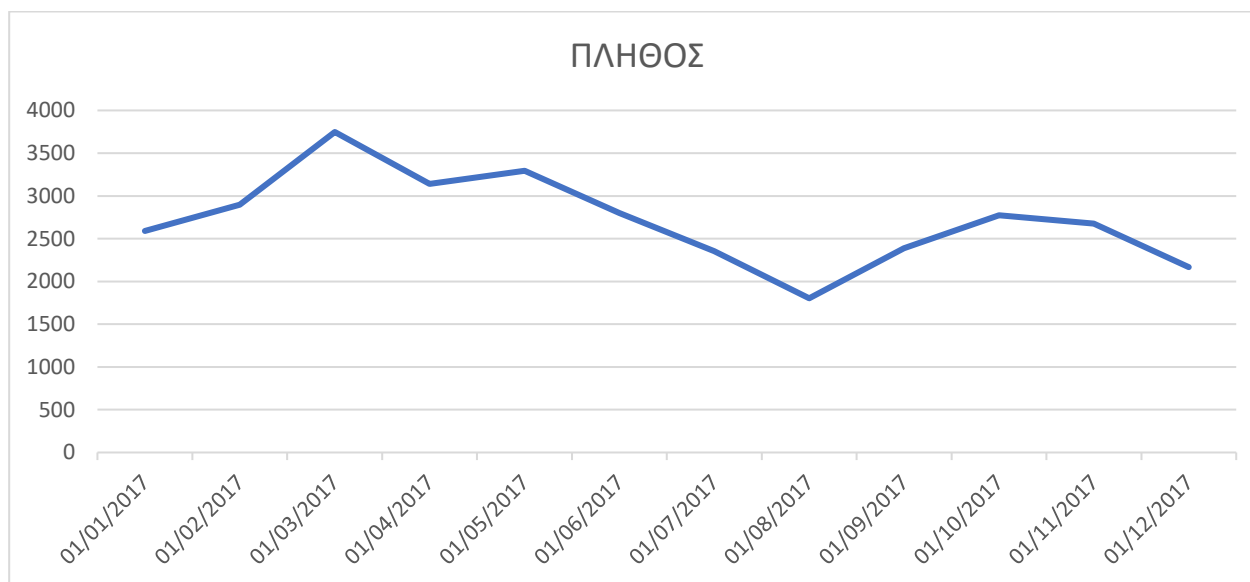
Το παρακάτω γράφημα περιλαμβάνει Επιχειρήσεις που συστάθηκαν, στα συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα.

Πηγή:(ΓΕΜΗ 2019)

5.1.3. Άνοιγμα επιχειρήσεων το έτος 2017

Το παρακάτω γράφημα περιλαμβάνει Επιχειρήσεις που συστάθηκαν, στα συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα.

Πηγή:(ΓΕΜΗ 2019)

5.1.4. Άνοιγμα επιχειρήσεων το έτος 2016

Το παρακάτω γράφημα περιλαμβάνει Επιχειρήσεις που συστάθηκαν, στα συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα.

Πηγή:(ΓΕΜΗ 2019)

5.1.5. Άνοιγμα επιχειρήσεων το έτος 2015

Το παρακάτω γράφημα περιλαμβάνει Επιχειρήσεις που συστάθηκαν, στα συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα.

Πηγή:(ΓΕΜΗ 2019)

5.1.6. Άνοιγμα επιχειρήσεων το έτος 2014

Το παρακάτω γράφημα περιλαμβάνει Επιχειρήσεις που συστάθηκαν, στα συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα.

Πηγή:(ΓΕΜΗ 2019)

5.1.7. Άνοιγμα επιχειρήσεων το έτος 2013

Το παρακάτω γράφημα περιλαμβάνει Επιχειρήσεις που συστάθηκαν, στα συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα.

Πηγή:(ΓΕΜΗ 2019)

5.1.8. Άνοιγμα επιχειρήσεων το έτος 2012

Το παρακάτω γράφημα περιλαμβάνει Επιχειρήσεις που συστάθηκαν, στα συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα.

Πηγή:(ΓΕΜΗ 2019)

5.1.9. Άνοιγμα επιχειρήσεων το έτος 2011

Το παρακάτω γράφημα περιλαμβάνει Επιχειρήσεις που συστάθηκαν, στα συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα.

Πηγή:(ΓΕΜΗ 2019)

5.1.10. Άνοιγμα επιχειρήσεων το έτος 2010

Το παρακάτω γράφημα περιλαμβάνει Επιχειρήσεις που συστάθηκαν, στα συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα.

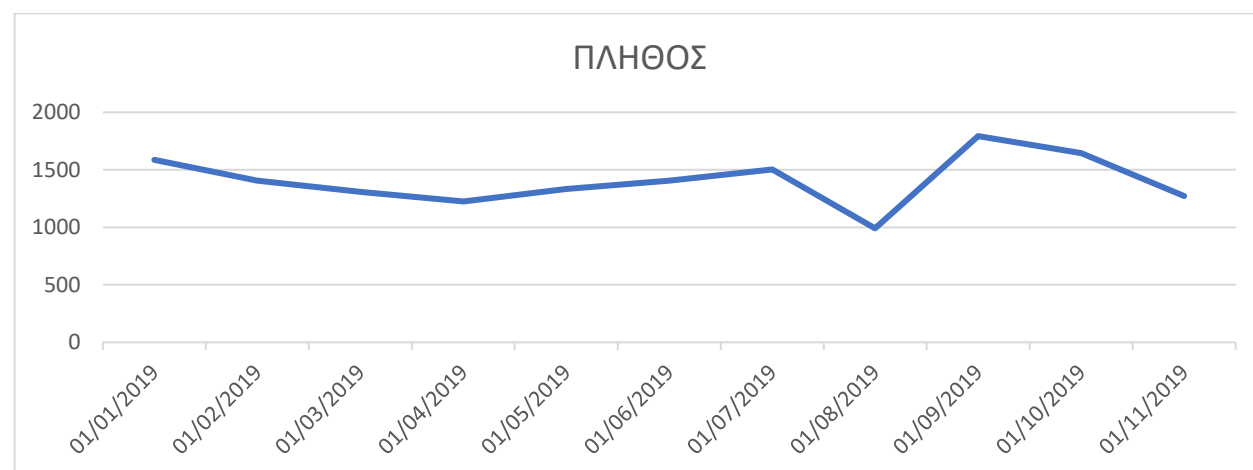
Πηγή:(ΓΕΜΗ 2019)

Από τα παραπάνω γραφήματα διαπιστώνουμε ότι τα πρώτα χρόνια της κρίσης 2010-2014 το άνοιγμα των επιχειρήσεων παρατηρείται στους πρώτους μήνες κάθε έτους, με τις περισσότερες επιχειρήσεις να πραγματοποιούν έναρξη εργασιών τους καλοκαιρινούς μήνες. Αντίθετα τους τελευταίους μήνες κάθε έτους και ιδιαίτερα τον Δεκέμβριο παρατηρούμε τον μικρότερο αριθμό επιχειρήσεων που πραγματοποίησαν έναρξη εργασιών.

5.2. Κλείσιμο επιχειρήσεων την περίοδο 2010 -2019

Τα παρακάτω γραφήματα περιλαμβάνουν επιχειρήσεις που στα συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα βρίσκονταν σε κατάσταση : Λύση – Εκκαθάριση, Υπό εκκαθάριση, Διακοπή εργασιών στη Δ.Ο.Υ, Διαγραφή λόγω συγχώνευσης, Αναγκαστική διαχείριση, Διαγραφή λόγω διάσπασης, Πτώχευση

5.2.1. Κλείσιμο επιχειρήσεων το έτος 2019

Πηγή:(ΓΕΜΗ 2019)

5.2.2. Κλείσιμο επιχειρήσεων το έτος 2018

Πηγή:(ΓΕΜΗ 2019)

5.2.3. Κλείσιμο επιχειρήσεων το έτος 2017

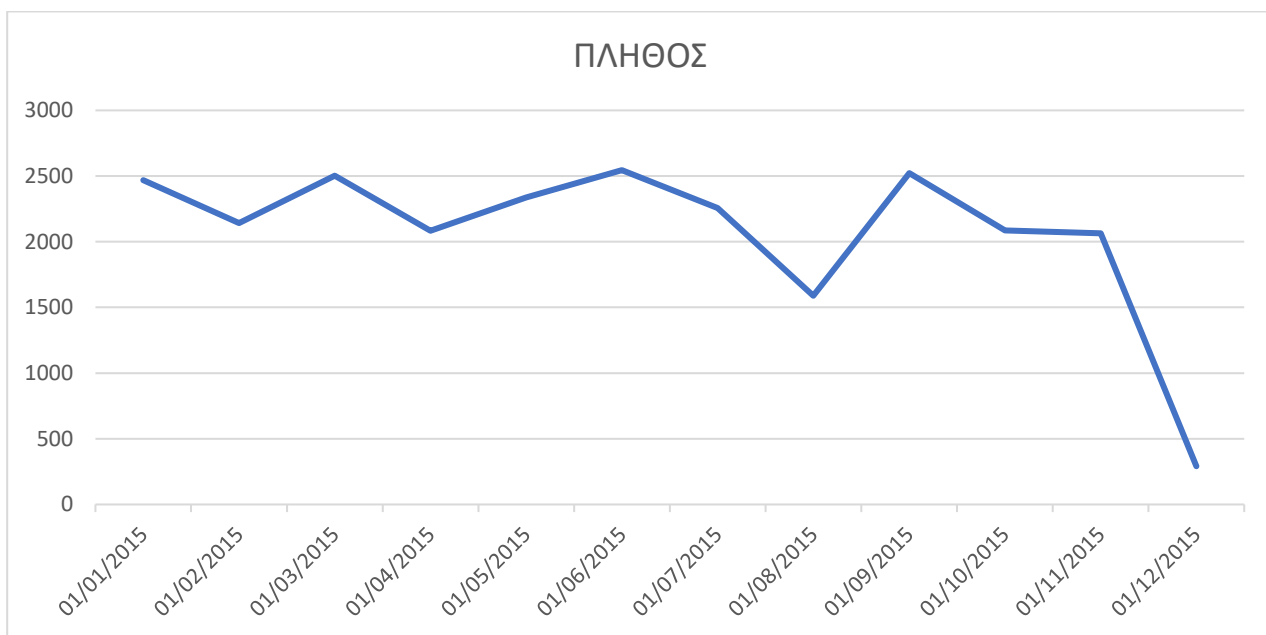
Πηγή:(ΓΕΜΗ 2019)

5.2.4. Κλείσιμο επιχειρήσεων το έτος 2016

Πηγή:(ΓΕΜΗ 2019)

5.2.5. Κλείσιμο επιχειρήσεων το έτος 2015

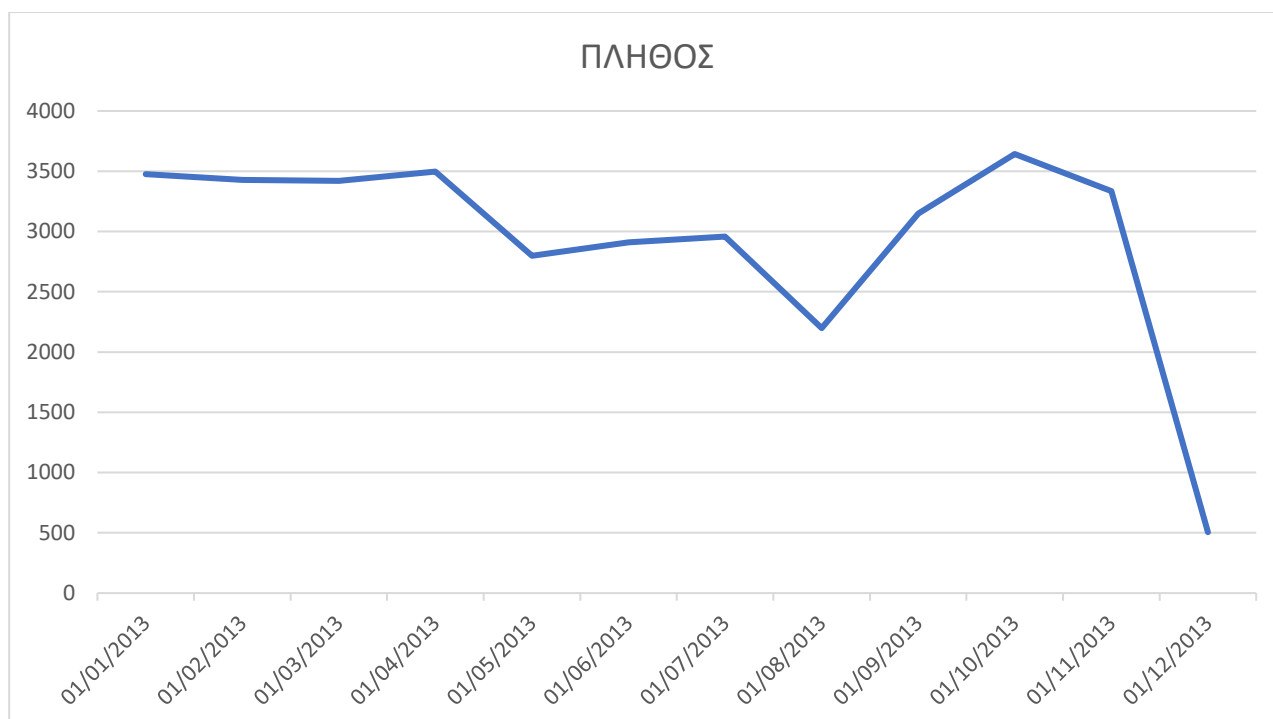
Πηγή:(ΓΕΜΗ 2019)

5.2.6. Κλείσιμο επιχειρήσεων το έτος 2014

Πηγή:(ΓΕΜΗ 2019)

5.2.7. Κλείσιμο επιχειρήσεων το έτος 2013

Πηγή:(ΓΕΜΗ 2019)

5.2.8. Κλείσιμο επιχειρήσεων το έτος 2012

Πηγή:(ΓΕΜΗ 2019)

5.2.9. Κλείσιμο επιχειρήσεων το έτος 2011

Πηγή:(ΓΕΜΗ 2019)

5.2.10. Κλείσιμο επιχειρήσεων το έτος 2010

..

Πηγή:(ΓΕΜΗ 2019)

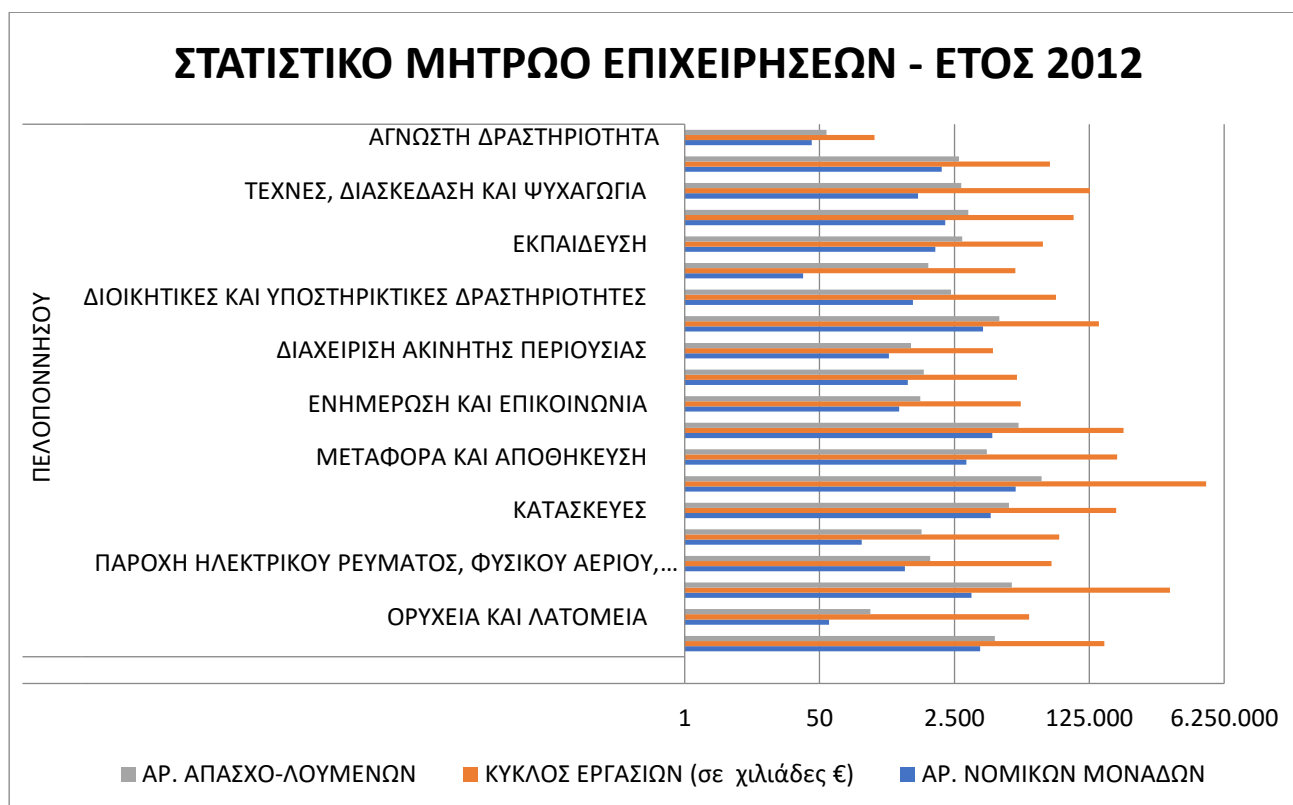
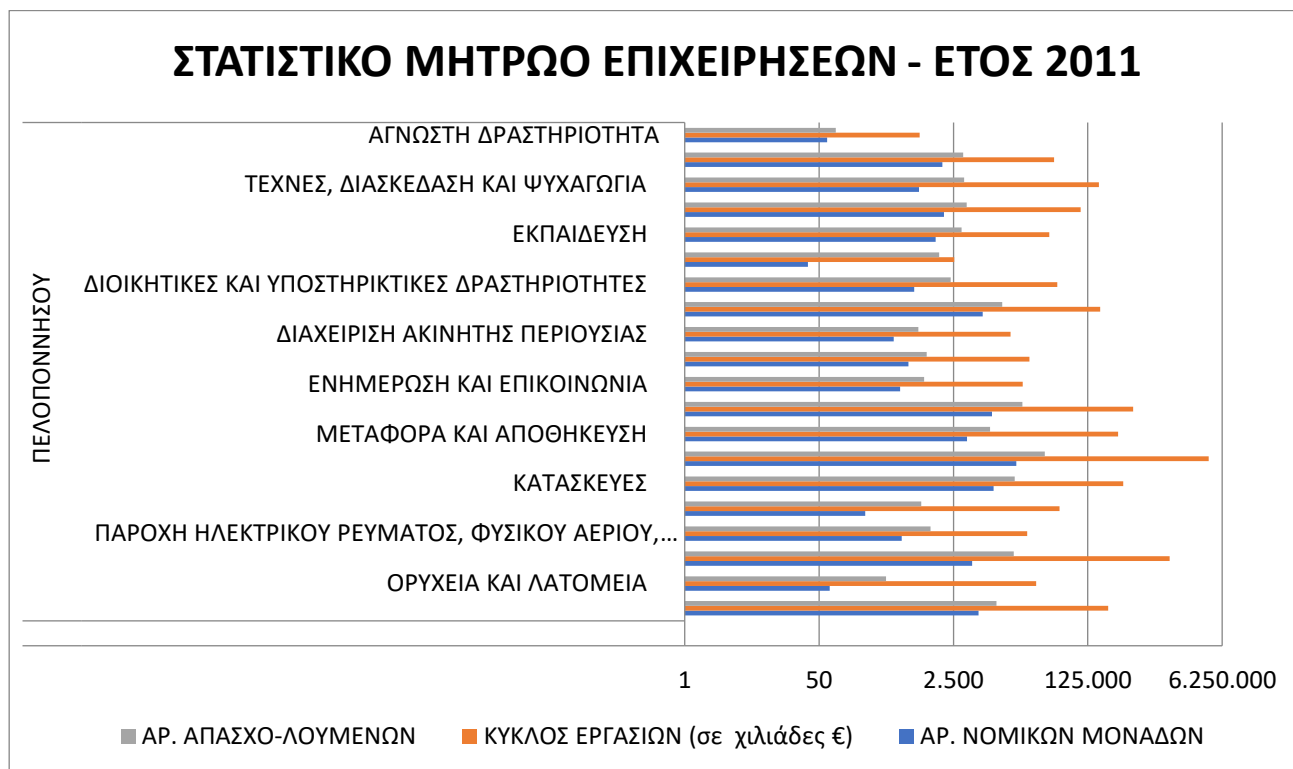
Όπως παρατηρούμε από τα παραπάνω γραφήματα το μεγαλύτερο πλήθος των επιχειρήσεων που προέβησαν σε διαδικασίες διακοπής εργασιών είναι στην αρχή της οικονομικής κρίσης και ιδιαίτερα το έτος 2011 όπου τον μήνα Απρίλιο πραγματοποιήθηκαν 78.576 διαδικασίες διακοπής επιχειρηματικής δραστηριότητας. Τα επόμενα χρόνια η κατάσταση σταθεροποιήθηκε στον αριθμό των επιχειρήσεων που πραγματοποίησαν διακοπή εργασιών με τον αντίστοιχο αριθμό των επιχειρήσεων που πραγματοποίησαν έναρξη εργασιών.

Τέλος αξίζει να σημειωθεί ότι το έτος 2010 όταν είχαμε τα πρώτα δείγματα της κρίσης χρέους τα οποία όμως δεν είχαν γίνει αντιληπτά από τους περισσότερους Έλληνες πολίτες, πραγματοποιήθηκαν οι λιγότερες και με μεγάλη διαφορά διενέργειες διακοπής εργασιών από τα έτη που ακολούθησαν.

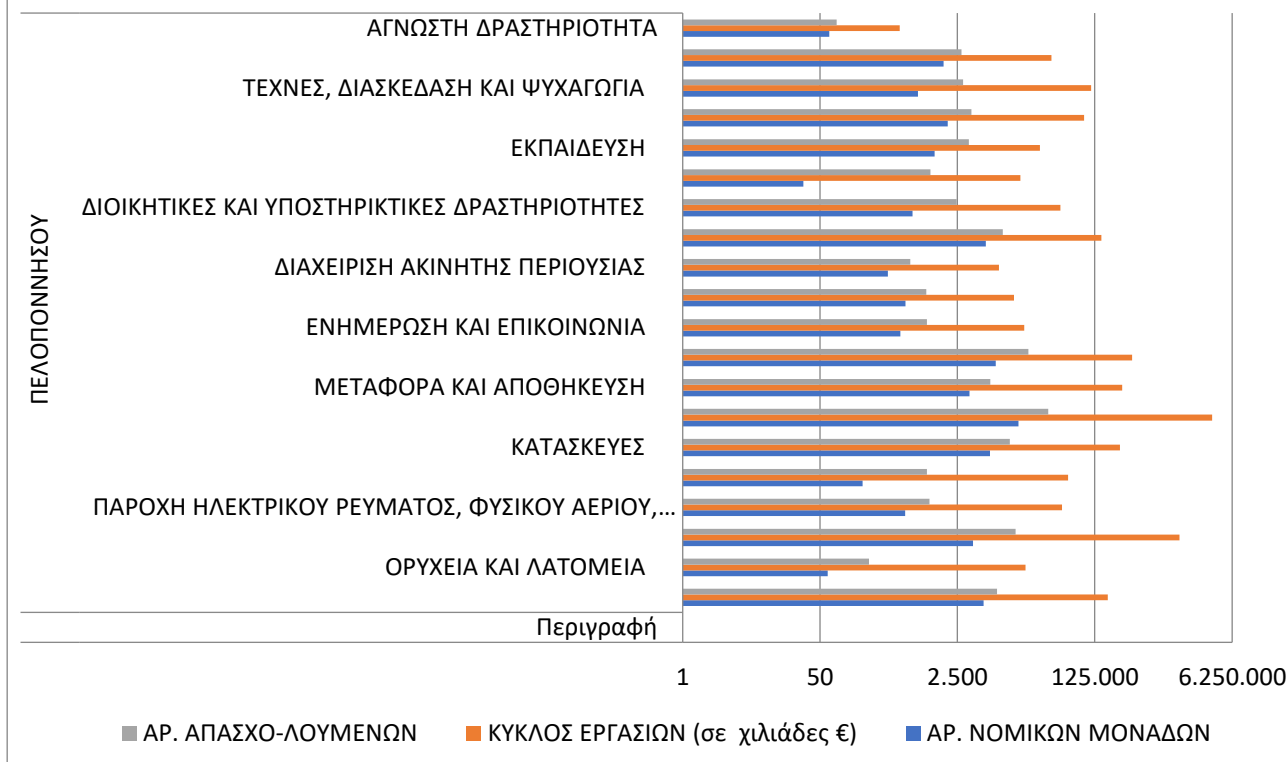

6. Στατιστικά στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ

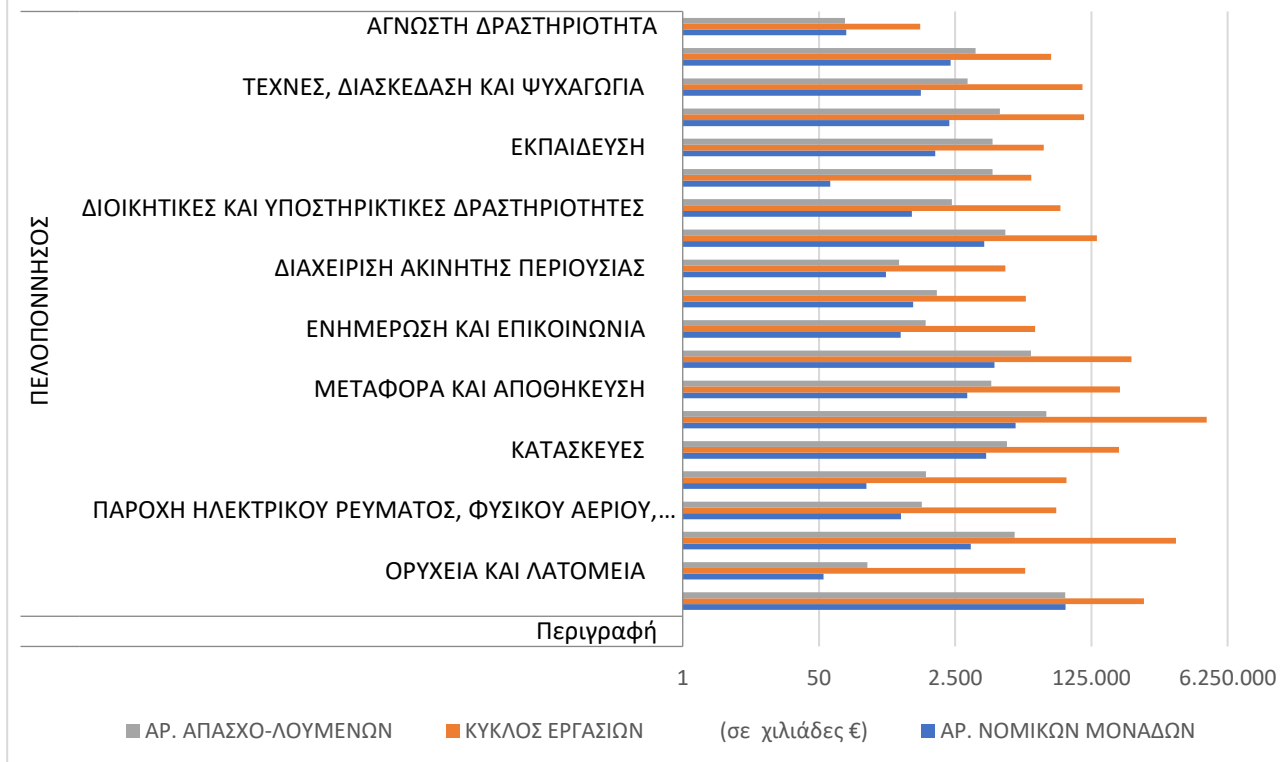
Στα παρακάτω γραφήματα εμφανίζονται στατιστικά του είδους των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην Περιφέρεια Πελοποννήσου.

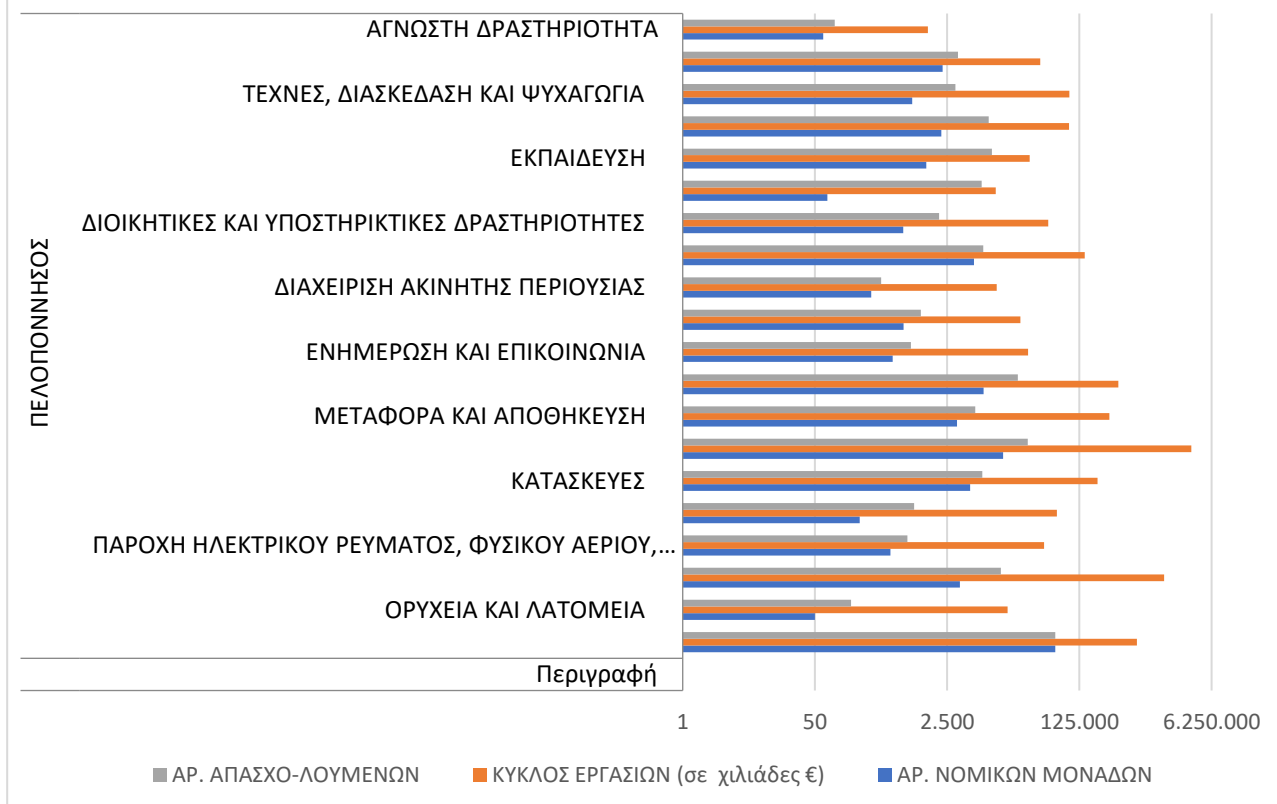
ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟ ΜΗΤΡΩΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ - ΕΤΟΣ 2013

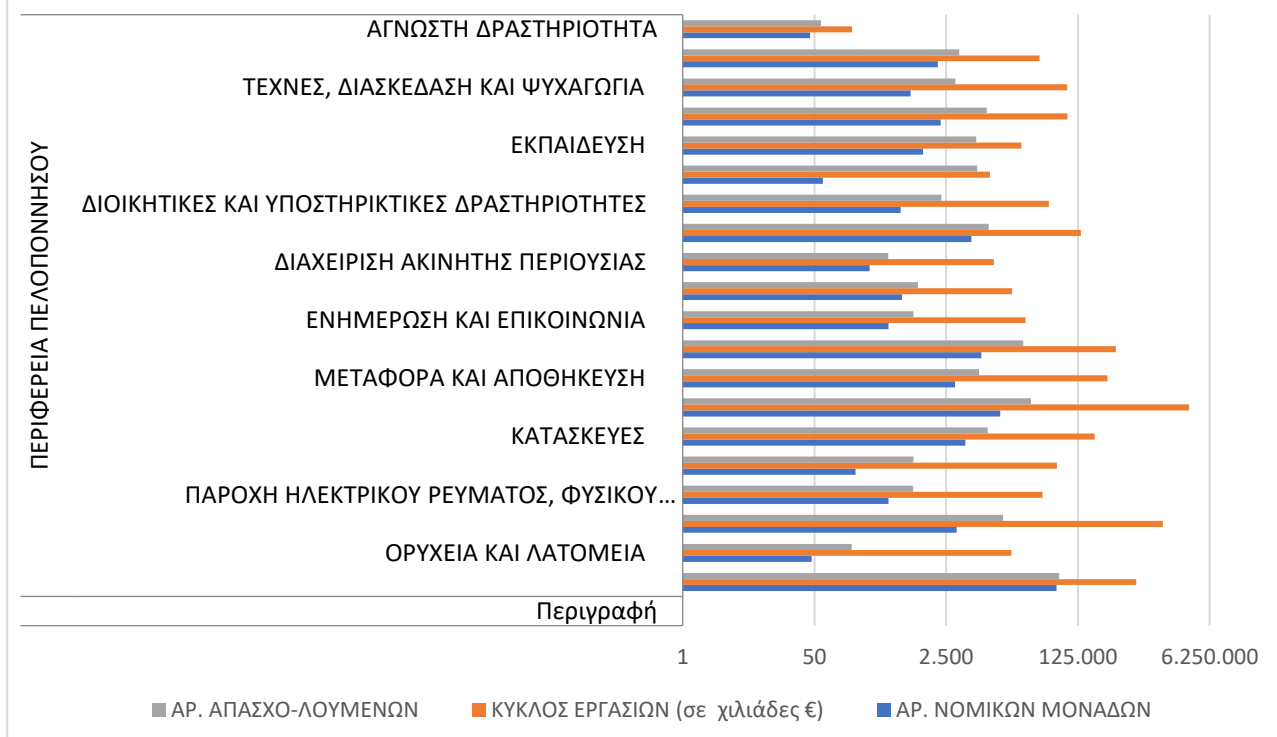
ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟ ΜΗΤΡΩΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ - ΕΤΟΣ 2014

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟ ΜΗΤΡΩΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ - ΕΤΟΣ 2015

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟ ΜΗΤΡΩΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ - ΕΤΟΣ 2016

Όπως διαπιστώνουμε από τα παραπάνω γραφήματα, οι μεγαλύτεροι τομείς επιχειρηματικής δραστηριότητας σε αριθμό, απασχόλησης ανθρώπινου δυναμικού αλλά και κύκλου εργασιών της Περιφέρειας είναι το χονδρικό και λιανικό εμπόριο, η μεταποίηση καθώς επίσης η γεωργία, δασοκομία και η αλιεία. Επίσης παρατηρούμε μικρές διαφοροποιήσεις όσον αφορά στην κατάταξη των επιχειρήσεων από άποψη πλήθους επιχειρήσεων, κύκλου εργασιών και απασχολούμενου προσωπικού.

7. Συνοπτική παρουσίαση των διαδικασιών ίδρυσης των κερδοσκοπικών επιχειρήσεων

Η διάκριση των επιχειρήσεων περιλαμβάνει τις προσωπικές και τις κεφαλαιουχικές επιχειρήσεις. Στην κατηγορία των προσωπικών επιχειρήσεων ανήκουν οι ατομικές επιχειρήσεις, οι ομόρρυθμες και ετερόρρυθμες εταιρείες, ενώ στις κεφαλαιουχικές οι Ανώνυμες (ΑΕ), οι Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης (ΕΠΕ) και οι Ιδιωτικές Κεφαλαιουχικές Εταιρείες (ΙΚΕ).

7.1. Προσωπικές Εταιρείες

Οι Ομόρρυθμες και οι Ετερόρρυθμες εταιρίες (ΟΕ και ΕΕ) είναι οι πιο απλές μορφές εταιρίας. Αποτελούνται από δύο ή περισσότερα φυσικά ή και νομικά πρόσωπα, οι οποίοι ονομάζονται εταίροι και σκοπό έχουν το κέρδος.

Στις Ομόρρυθμες εταιρείες όλοι οι συμμετέχοντες ονομάζονται ομόρρυθμοι, ενώ στις Ετερόρρυθμες απαραίτητη προϋπόθεση είναι η ύπαρξη τουλάχιστον ενός ομόρρυθμου και ενός ετερόρρυθμου εταίρου.

Η σημαντικότερη διαφορά ανάμεσα σε αυτές τις δυο μορφές εταιρείας είναι ότι στις Ο.Ε όλοι οι εταίροι ακόμα και μετά την λύση της εταιρείας ευθύνονται απεριόριστα και εξ' ολοκλήρου για τις υποχρεώσεις της ενώ στις ΕΕ μόνο οι ομόρρυθμοι εταίροι ευθύνονται απεριόριστα και εξ' ολοκλήρου και με την προσωπική τους περιουσία και μετά την λύση της εταιρείας. Οι ετερόρρυθμοι ευθύνονται μόνο μέχρι του ποσού συνεισφοράς τους στην εταιρεία.

Η διαδικασία σύστασης – έναρξης εργασιών των ΟΕ και των ΕΕ είναι σχετικά απλή και γίνεται μέσω του Γενικού Εμπορικού Μητρώου (Γ.Ε.ΜΗ.). Για την σύστασή τους δεν απαιτείται η παρουσία του φυσικού προσώπου (εταίρου-διαχειριστή) σε κάποια δημόσια υπηρεσία.

Δεν υπάρχει προϋπόθεση ύπαρξης ελάχιστου κεφαλαίου κατά την ίδρυση τους και δεν είναι υποχρεωτική η εμπλοκή δικηγόρου ή συμβολαιογράφου.

Η ατομική είναι η πιο απλή μορφή προσωπικής εταιρείας. Το φυσικό πρόσωπο (επιχειρηματίας) ταυτίζεται με την επιχείρηση και ευθύνεται εξ' ολοκλήρου και απεριόριστα για τις υποχρεώσεις της

επιχείρησης με όλη την προσωπική του περιουσία. Η ευθύνη του φυσικού προσώπου παύει με την οριστική παύση των εργασιών της επιχείρησης και την υποβολή δήλωσης διακοπής εργασιών στην αρμόδια Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.)

Για την ίδρυση της ατομικής επιχείρησης σε αντίθεση με τις δυο παραπάνω προσωπικές επιχειρήσεις, απαραίτητη είναι η φυσική παρουσία του φυσικού προσώπου (επιχειρηματία) στην αρμόδια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ) ή σε διαφορετική περίπτωση εξουσιοδοτημένο από αυτόν πρόσωπο. Το φυσικό πρόσωπο υποβάλλει δήλωση έναρξης εργασιών με συνημμένα σε αυτή έγγραφα όπως αντίγραφο συμφωνητικού μίσθωσης ή αντίγραφο δήλωσης περιουσιακής κατάστασης(έντυπο Ε9) για την απόδειξη ύπαρξης χώρου εγκατάστασης, βεβαίωσης εγγραφής σε ασφαλιστικό φορέα, εγγραφή σε επιμελητήριο, την Αστυνομική ταυτότητα ή το διαβατήριο, φορολογική ενημερότητα. Σε ορισμένες περιπτώσεις απαραίτητο είναι ή ύπαρξη Πτυχίου ή άδειας ασκήσεως επαγγέλματος ή ύπαρξη άδειας εκμετάλλευσης του χώρου.

7.2. Κεφαλαιουχικές Εταιρείες

Για την έναρξη των κεφαλαιουχικών επιχειρήσεων, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία (Ι.Κ.Ε.) και Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.), δεν υπάρχει προϋπόθεση ύπαρξης ελάχιστου κεφαλαίου ενώ για τις Ανώνυμες Εταιρείες (Α.Ε.) απαιτείται ελάχιστο μετοχικό κεφάλαιο 24.000 ευρώ.

Η Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.) είναι εμπορική εταιρεία, ακόμα και αν ο σκοπός της δεν είναι εμπορικός. Η ευθύνη των εταίρων στην περίπτωση της Ε.Π.Ε. περιορίζεται στο μετοχικό της κεφάλαιό.

Για την ίδρυση ΕΠΕ υποχρεωτική είναι η εμπλοκή συμβολαιογράφου με την προϋπόθεση ότι ο συμβολαιογράφος να είναι πιστοποιημένος μέσω της υπηρεσίας μιας στάσης (Υ.Μ.Σ). Δεν υπάρχει υποχρέωση παρουσίας του επιχειρηματία σε κάποια δημόσια υπηρεσία.

Η Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία (Ι.Κ.Ε.) είναι παρόμοια μορφή εταιρείας με αυτή της ΕΠΕ αλλά πολύ πιο απλή στην λειτουργία της, καθώς δεν έχει υποχρέωση δημοσίευσης του Ισολογισμού της, δεν υποχρεούται σε τήρηση βιβλίων πρακτικών διαχείρισης και δεν απαιτείται η σύνταξή και τροποποίηση του καταστατικού της από συμβολαιογράφο.

Για την σύσταση και την έναρξη εργασιών της Ι.Κ.Ε. δεν απαιτείται η παρουσία του επιχειρηματία σε κάποια δημόσια υπηρεσία. Η διαδικασία πραγματοποιείται μέσω του Γενικού Εμπορικού Μητρώου (Γ.Ε.ΜΗ.).

Τα ιδρυτικά μέλη της ανώνυμης εταιρείας μπορεί να είναι φυσικά ή και νομικά πρόσωπα και προϋπόθεση είναι η συνύπαρξη δύο τουλάχιστον ιδρυτών από τους οποίους θα αναληφθεί το κεφάλαιο.

Τα βασικά χαρακτηριστικά της ανώνυμης εταιρείας είναι τα ακόλουθα:

- Το κεφάλαιο διαιρείτε σε μετοχές
- Υπάρχουν αυστηροί όροι δημοσιότητας και κατά την ίδρυσή της αλλά και καθ' όλη τη διάρκεια λειτουργίας της.
- Έχει μακρά διάρκειά λειτουργίας (συνήθως 50 ετών)
- Η ευθύνη των μετόχων είναι περιορισμένη
- Η λήψη αποφάσεων γίνεται από την πλειοψηφία
- Η ύπαρξη δύο οργάνων (της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων και του Διοικητικού Συμβουλίου).

Για την ίδρυση ΑΕ υποχρεωτική είναι η εμπλοκή συμβολαιογράφου με την προϋπόθεση ο συμβολαιογράφος να είναι πιστοποιημένος μέσω της υπηρεσίας μιας στάσης (Υ.Μ.Σ) δεν υπάρχει υποχρέωση παρουσίας του επιχειρηματία σε κάποια δημόσια υπηρεσία.

Εκτός από τις παραπάνω μορφές εταιρειών στην Ελλάδα δραστηριοποιούνται και οι παρακάτω:

Οι κοινωνίες αστικού δικαίου που ασκούν επιχείρηση ή επάγγελμα, οι αστικές κερδοσκοπικές ή μη εταιρείες, οι συμμετοχικές ή αφανείς εταιρείες καθώς και οι κοινοπραξίες.

Τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει σημαντικές προσπάθειες μείωσης των διαδικασιών ίδρυσης των επιχειρήσεων με ενθαρρυντικά αποτελέσματα όπως προκύπτει από την έκθεση της World Bank «[Doing Business 2020](#)», με στοιχεία 2019.

Σύμφωνα με τη μεθοδολογία που ακολουθεί η Παγκόσμια Τράπεζα, για τη σύσταση μιας επιχείρησης στην Υπηρεσία Μίας Στάσης (ΥΜΣ) του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Αθηνών - ΕΒΕΑ απαιτούνται μόλις δύο ημέρες για τη σύσταση επιχείρησης, ενώ για την ολοκλήρωση της διαδικασίας χρειάζονται δύο επιπλέον ημέρες, που αφορούν την κατασκευή εταιρικής σφραγίδας και την εγγραφή στον Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης.

Στην συνέχεια παρατίθενται πίνακες με την βαθμολογία της Ελλάδας και την κατάταξη των 28 χωρών της ΕΕ και σε παγκόσμιο επίπεδο, σύμφωνα με τον δείκτη Starting a Business.

Βαθμολογία του δείκτη Starting a Business για την Ελλάδα (World Bank: Doing Business 2020 report: Greece):

Σύσταση Επιχείρησης (κατάταξη)	11
Βαθμολογία σύστασης επιχείρησης (0-100)	96,0
Διαδικασίες (αριθμός)	3
Χρόνος (ημέρες)	4
Κόστος (αριθμός)	1,5
Ελάχιστο καταβλημένο κεφάλαιο (% κατά κεφαλήν εισοδήματος)	0,0

Η κατάταξη του δείκτη Starting a Business για τις 28 της ΕΕ:

World Bank: Doing Business 2020 report: Starting a Business Rank		
ΧΩΡΕΣ ΕΥ	Κατάταξη μεταξύ των χωρών της ΕΕ	Παγκόσμια κατάταξη κάθε χώρας της ΕΕ
ΕΛΛΑΔΑ	1	11
ΕΣΘΟΝΙΑ	2	14
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	3	18
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	4	23
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	5	24
ΛΕΤΟΝΙΑ	6	26
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	7	31
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	8	34
ΓΑΛΛΙΑ	9	37
ΣΟΥΗΔΙΑ	10	39
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	11	41
ΔΑΝΙΑ	12	45
ΒΕΛΓΙΟ	13	48
ΚΥΠΡΟΣ	14	50
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	15	63
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	16	76
ΜΑΛΤΑ	17	86
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	18	87
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	19	91
ΙΣΠΑΝΙΑ	20	97
ΙΤΑΛΙΑ	21	98
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	22	113
ΚΡΟΑΤΙΑ	23	114
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	24	118
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	25	125
ΑΥΣΤΡΙΑ	26	127
ΠΟΛΩΝΙΑ	27	128
ΤΣΕΧΙΑ	28	134

Η κατάταξη του δείκτη Starting a Business στις είκοσι πρώτες θέσεις παγκοσμίως

World Bank: Doing Business 2020 report: Starting a Business Rank		
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	Σύσταση επιχείρησης (κατάταξη)	Παγκόσμια κατάταξη/globalRank στο σύνολο των δεικτών
ΝΕΑ ΖΗΛΑΝΔΙΑ	1	1
ΓΕΩΡΓΙΑ	2	7
ΚΑΝΑΔΑΣ	3	23
ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗ	4	2
ΧΟΝΓΚ ΚΟΝΓΚ ΕΔΠ, Κίνα	5	3
ΤΖΑΜΑΪΚΑ	6	71
ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	7	14
ΟΥΖΜΠΕΚΙΣΤΑΝ	8	69
ΑΖΕΡΜΠΑΪΤΖΑΝ	9	34
ΑΡΜΕΝΙΑ	10	47
ΕΛΛΑΔΑ	11	79
ΚΟΣΟΒΟ	12	57
ΜΟΛΔΑΒΙΑ	13	48
ΕΣΘΟΝΙΑ	14	18
ΤΟΓΚΟ	15	97
ΜΠΡΟΥΝΕΪ	16	66
ΗΝΩΜΕΝΑ ΑΡΑΒΙΚΑ ΕΜΙΡΑΤΑ	17	16
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	18	8
ΤΥΝΗΣΙΑ	19	78
ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ	20	13

Σημαντικές προσπάθειες για την μείωση της γραφειοκρατίας στην χώρα μας, έγινε με την ανάπτυξη πληροφοριακών προγραμμάτων.

Το 2011 ψηφίστηκε στην Ελλάδα ο ν. 3979 /2011 για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση, στον οποίο προβλέπονται, μεταξύ άλλων, η τήρηση ηλεκτρονικού πρωτοκόλλου από όλους τους φορείς του Δημοσίου, η νομική και αποδεικτική ισχύ των ηλεκτρονικών εγγράφων, ενώ θεσμοθετείται η ηλεκτρονική επικοινωνία μεταξύ φορέων της Δημόσιας Διοίκησης, φυσικών και νομικών προσώπων, αλλά και μεταξύ φορέων του Δημοσίου, και συστήνονται το Δίκτυο Δημόσιου Τομέα και η Ενιαία Αρχή Πληρωμής των Τηλεπικοινωνιακών Τελών του Δημοσίου.

Η ανάπτυξη της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης στηρίχθηκε στην πεποίθηση ότι η κοινωνία μπορεί να ωφεληθεί από την χρήση των ΤΠΕ στη δημόσια διοίκηση. Η χρήση της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης μπορεί να αποφέρει ένα σύνολο από οφέλη τόσο στην κυβέρνηση όσο και στους αποδέκτες της, το μέγεθος των οποίων είναι ανάλογο της εξοικείωσης της χρήσης των ΤΠΕ από τους αποδέκτες της. Τα οφέλη αυτά περιλαμβάνουν μείωση της διαφθοράς, αύξηση της διαφάνειας, μεγαλύτερη ευκολία στις διοικητικές διαδικασίες, αύξηση των εσόδων, και / ή μειώσεις του κόστους.

8. Φορολογικές επιβαρύνσεις των επιχειρήσεων το χρονικό διάστημα 2000-2019

Τα εισοδήματα των ατομικών επιχειρήσεων και των εταιρειών μέχρι 31/12/2013 φορολογούνταν με τις διατάξεις του ν. 2238/94 όπου στο τελευταίο έτος που ίσχυαν οι διατάξεις του νόμου, οι μεν ατομικές επιχειρήσεις φορολογούνταν με την κλίμακα των μισθωτών ενώ οι προσωπικές εταιρείες με τήρηση βιβλίων Β' κατηγορίας (οι ομόρρυθμες και ετερόρρυθμες εταιρείες, οι κοινωνίες αστικού δικαίου που ασκούν επιχείρηση ή επάγγελμα, οι αστικές κερδοσκοπικές ή μη εταιρείες, οι συμμετοχικές ή αφανείς εταιρείες καθώς και οι κοινοπραξίες) φορολογούνταν στην πηγή κλιμακωτά, δηλαδή:

- Με συντελεστή είκοσι έξι τοις εκατό (26%) για τα μέχρι ποσού 50.000,00 ευρώ.
- Με συντελεστή τριάντα τρία τοις εκατό (33%) για τα κέρδη άνω των 50.000,00 ευρώ.

Εάν τηρούσαν διπλογραφικά βιβλία (γ' κατηγορίας) τα συνολικά κέρδη των παραπάνω υπόχρεων (Ο.Ε. -Ε.Ε., αστικές εταιρείες, κοινοπραξίες κλπ) υποβάλλονταν σε φόρο με συντελεστή είκοσι έξι τοις εκατό (26%). Οι Ανώνυμες εταιρείες καθώς και οι Ε.Π.Ε. για τα οικονομικά έτη 2013 και 2014 φορολογούνταν στην πηγή με συντελεστή 26%

Από 01/01/2014 τα εισοδήματα των επιχειρήσεων φορολογούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4172/2013.

Ο ν. 4172/2013 υπέστη αλλαγές με τον ν. 4334/2015 όπου ο συντελεστής φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων που τηρούν διπλογραφικά βιβλία καθώς και των νομικών προσώπων της περίπτωσης γ' του άρθρου 45 που τηρούν απλογραφικά από 1 Ιανουαρίου 2015 και μετά αυξήθηκε από 26% σε 29%. Τα καθαρά κέρδη των παραπάνω προσώπων φορολογήθηκαν με τον συντελεστή 29% μέχρι και το φορολογικό έτος 2018. Με τον Ν. 4646/19 ο συντελεστής μειώθηκε σε 24% για το φορολογικό έτος που ξεκινά από 01/01/19 και μετά. Τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες που τηρούν απλογραφικά βιβλία τα φορολογικά έτη 2014 και 2015 φορολογήθηκαν με συντελεστή 26% έως συνολικό εισόδημα 50.000,00 ευρώ και 33% για εισοδήματα πάνω από 50.000,00 ευρώ. Με τον Ν. 4387/16 τα εισοδήματα αυτά πλέον μαζί με τα εισοδήματα από αγροτική δραστηριότητα φυσικών προσώπων φορολογούνται με την παρακάτω κλίμακα:

Κλιμάκιο εισοδήματος	Συντελεστής Φόρου
σε ευρώ	
20.000,00	22%
10.000,00	29%
10.000,00	37%
Υπερβάλλον	45%

Για τις νέες ατομικές εμπορικές επιχειρήσεις ή τους νέους ελεύθερους επαγγελματίες που πραγματοποίησαν πρώτη δήλωση έναρξης επιτηδεύματος από 1η Ιανουαρίου 2013 και για τα τρία (3) πρώτα έτη άσκησης της δραστηριότητάς τους ο φορολογικός συντελεστής μειώνεται κατά πενήντα τοις εκατό (50%) και μέχρι δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ.

Οι ατομικές γεωργικές επιχειρήσεις για τα φορολογικά έτη 2014 και 2015 φορολογήθηκαν με συντελεστή 13%.

Με τον ν. Ν 4336/2015 η προκαταβολή φόρου των νομικών προσώπων αυξήθηκε αναδρομικά από το φορολογικό έτος 2014 στο 100% με εξαίρεση τις προσωπικές, μη κερδοσκοπικές, κοινωνίες, αστικές, συμμετοχικές, αφανείς εταιρείες και κοινοπραξίες προσωπικών εταιρειών, για τις οποίες η αύξηση άρχισε από 1 Ιανουαρίου 2016 και μετά.

Μια πρόσθετη επιβάρυνση για τις επιχειρήσεις είναι η υποβολή τέλους επιτηδεύματος. Με τις διατάξεις του άρθρου 31 του ν. 3986/2011 οι επιτηδευματίες (φυσικά και νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες) υποχρεούνται να καταβάλουν τέλος επιτηδεύματος από 600,00€ έως 1.000,00€ ανάλογα με το είδος της εγκατάστασης και σύμφωνα με πληθυσμιακά κριτήρια του τόπου εγκατάστασης της επιχείρησης έτσι για υποκαταστήματα το τέλος είναι 600,00€, για ατομικές επιχειρήσεις και ελευθέρους επαγγελματίες το τέλος είναι 650,00€, για νομικά πρόσωπα που έχουν την έδρα τους σε τουριστικές περιοχές και σε πόλης και χωρία με πληθυσμό έως 200.000 κατοίκους 800,00€ και 1.000,00€ εάν έχουν την έδρα τους σε πόλης πάνω από 200.000 κατοίκους.

Στον νόμο έχει γίνει πρόβλεψη για καταβολή διαφορετικού ποσού σε συγκεκριμένες κατηγορίες καθώς και εξαιρέσεις καταβολής του τέλους.

9. Κυριότερες παθογένειες του φορολογικού συστήματος

Όπως γράφουν οι ερευνητές "Ένα αποτελεσματικό φορολογικό σύστημα, πρέπει να συγκεντρώνει επαρκή έσοδα με τις λιγότερες δυνατές στρεβλώσεις στην αποτελεσματικότητα κατανομής των πόρων και με την επίτευξη διανομής του εισοδήματος που να θεωρείται δίκαιη".

Σε αντίθεση με τον παραπάνω ορισμό στην χώρα μας και ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια της κρίσης υπήρξε δραματική αύξηση της φορολογίας.

Σύμφωνα με έρευνα που πραγματοποίησε η διαΝΕΟσις σε συνεργασία με το IOBE για την εκπόνηση μιας λεπτομερούς ανάλυσης της φορολογίας εισοδήματος στην Ελλάδα κατέληξε στις παρακάτω διαπιστώσεις:

Από το έτος 2008 έως το 2016 το ΑΕΠ της χώρας μας μειώθηκε κατά 27% . Στο ίδιο χρονικό διάστημα τα φορολογικά έσοδα μειώθηκαν κατά 7%.

Αυτό συνέβη, γιατί παρόλο που κατακρημνίστηκε η παραγωγή πλούτου και μαζί και τα εισοδήματα των πολιτών, τα φορολογικά έσοδα δεν ακολούθησαν την πτωτική πορεία των εισοδημάτων καθώς η φορολογία στην χώρα μας αυξήθηκε δραματικά.

Επιβλήθηκαν φορολογικές επιβαρύνσεις σε διάφορες μορφές. Οι φορολογικοί συντελεστές αυξήθηκαν το αφορολόγητο όριο, εκμηδενίστηκε (ή, έστω, μειώθηκε, με την εισαγωγή των εκπτώσεων φόρου), καταργήθηκαν οι περισσότερες φοροαλλαγές και προστέθηκαν νέοι φόροι όπως ΕΝΦΙΑ, εισφορά αλληλεγγύης, ειδικοί φόροι κατανάλωσης κλπ. Στην διάρκεια οκτώ ετών οι έκτακτοι φόροι αυξήθηκαν κατά 94%. Τα έσοδα από φόρους στην περιουσία των πολιτών επταπλασιάστηκαν και από 500 εκατομμύρια που ήταν το 2008 έφτασαν σε 3,6 δισεκατομμύρια το 2016. Επίσης οι φόροι στην παραγωγή έφτασαν στο 16,1% του ΑΕΠ το 2015, από 12,7% του ΑΕΠ το 2008. Αύξηση υπήρξε και στις ασφαλιστικές εισφορές ως ποσοστό του ΑΕΠ με αποτέλεσμα αυτή τη στιγμή η Ελλάδα να είναι τρίτη στη λίστα με τα κράτη-μέλη της ΕΕ με τις υψηλότερες ασφαλιστικές εισφορές.

Οι φορολογικοί συντελεστές που ισχύουν για τα φυσικά πρόσωπα είναι από τους υψηλότερους στην Ευρώπη. Εξίσου με εξαιρετικά υψηλό συντελεστή (29%) φορολογούνται και οι επιχειρήσεις. Ο παραπάνω συντελεστής είναι πολύ υψηλότερος από το μέσο όρο της ΕΕ (22,5% το 2016) και διπλάσιος ή και τριπλάσιος από ανταγωνιστικές γειτονικές χώρες όπως η Βουλγαρία (10%), η Ρουμανία (16%) ή η Κύπρος (12,5%).

Η φορολογική επιβάρυνση των επιχειρήσεων στη διάρκεια της κρίσης αυξήθηκε δραματικά. Από το 44% (συμπεριλαμβανομένων και των ασφαλιστικών εισφορών) που ήταν το 2014 έφτασε στο 50,7% το 2017.

Εκτός από τα προβλήματα που προκύπτουν από τον σχεδιασμό του φορολογικού συστήματος στην χώρα μας, σημαντικά είναι και αυτά που προκύπτουν από την πολυνομία. Το διάστημα 2001-2015 στη χώρα μας ψηφίστηκαν 36 αμιγώς φορολογικοί νόμοι, δηλαδή πάνω από δύο φορολογικά νομοσχέδια τον χρόνο. Το 2016 ψηφίστηκαν πέντε νόμοι με φορολογικό αντικείμενο, οι οποίοι συνοδεύτηκαν από 89 υπουργικές αποφάσεις και 186 εγκυκλίους. Αυτή η καταιγίδα νέων νόμων και αλλαγών δημιουργεί στους πολίτες την επονομαζόμενη ανασφάλεια δικαίου (το φαινόμενο, δηλαδή, κατά το οποίο πολίτες, επιχειρήσεις και αρμόδιοι φορείς δεν γνωρίζουν τι ισχύει). Επιπλέον δημιουργεί και ένα επιπρόσθετο διοικητικό βάρος για τις επιχειρήσεις καθώς τα χρήματα που δαπάνησαν οι εταιρείες για να είναι φορολογικά τυπικές, δεν κατέληξαν στο κράτος αλλά χάθηκαν στις γραφειοκρατικές διαδικασίες, στην σπατάλη ανθρώπινου δυναμικού και χρόνου.

Το φορολογικό σύστημα στην Ελλάδα δεν λειτουργεί ως εργαλείο αντιμετώπισης των ανισοτήτων. Στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης το μείγμα φόρων και κοινωνικών παροχών επηρεάζει τον κίνδυνο φτώχειας του πληθυσμού. Χώρες όπως η Δανία και η Σουηδία που έχουν υψηλή φορολογία έχουν και εκτεταμένο σύστημα κοινωνικών παροχών για να αντισταθμίσουν τον κίνδυνο φτώχειας των πιο ευάλωτων κοινωνικών ομάδων. Η Ελλάδα είναι η χώρα με τη χειρότερη επίδοση των μέτρων κοινωνικής προστασίας σε όρους μείωσης του κινδύνου φτώχειας από όλες τις χώρες της Ε.Ε..

Και όσον αφορά την εισπραξιμότητα των ληξιπρόθεσμων οφειλών, η Ελλάδα είναι πάλι τελευταία ανάμεσα σε όλες τις χώρες του ΟΟΣΑ. Η φοροδιαφυγή στην Ελλάδα εκτιμάται ανάμεσα στο 1,9 και το 4,8% του ΑΕΠ ετησίως. Ακόμη μια πρωτιά είναι και το μεγάλο ποσοστό εργαζομένων στη φορολογική διοίκηση που απασχολούνται σε διοικητικές υπηρεσίες και στη συλλογή φόρων, σε αντίθεση με τα μικρά ποσοστά από τον μέσο όρο απασχολούμενων σε ελέγχους και σε πληροφοριακά συστήματα.

Μέρος 2ο: ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

10.1. Εισαγωγή

Στο Κεφάλαιο αυτό θα γίνει μία προσπάθεια παρουσίασης της ερευνητικής μεθοδολογίας που ακολούθησε ο ερευνητής έτσι ώστε να δοθούν τεκμηριωμένες απαντήσεις στα ερευνητικά ερωτήματα. Συγκεκριμένα αναλύονται τα ακόλουθα στοιχεία:

- Σκοπός και ερευνητικοί στόχοι της εργασίας
- Μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για την εκπόνηση της έρευνας
- Προσδιορισμός του πληθυσμού στον οποίο απευθύνεται
- Προσδιορισμός της τεχνικής που χρησιμοποίησε ο ερευνητής προκειμένου να συλλέξει τα ερευνητικά δεδομένα
- Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι η έρευνά πληροί τα κριτήρια της αξιοπιστίας και εγκυρότητας.

10.2. Σκοπός της έρευνας

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι η διαπίστωση του βαθμού επηρεασμού της ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας από παράγοντες της Φορολογικής Πολιτικής και Γραφειοκρατίας.

10.3. Ερευνητικοί στόχοι

Ο σκοπός της έρευνας αναλύεται στους ακόλουθους ερευνητικούς στόχους:

- Να σκιαγραφηθεί το προφίλ των επιχειρηματιών που ανήκουν στην Περιφέρεια Πελοποννήσου
- Να καταγράψει το επίπεδο προετοιμασίας τους προκειμένου να αναπτυχθεί η επιχείρησή τους
- Να αναζητήσει τον βαθμό συσχέτισης που υπάρχει μεταξύ των μεταβλητών 1) Η πιθανή επέκταση των δραστηριοτήτων των επιχειρήσεων σε σχέση με την δράση των επιμελητηρίων και αναπτυξιακών προγραμμάτων 2) Η αναποτελεσματικότητα της Γραφειοκρατίας σε σχέση με τις συχνές αλλαγές της Νομοθεσίας και της αστάθειας της Φορολογίας 3) Η Γραφειοκρατία σε σχέση με τις δράσεις των Θεσμικών Οργάνων, της Νομοθεσίας και της Φορολογίας.

10.4. Ερευνητικά ερωτήματα

Με την χρήση της ποσοτικής μεθόδου, καταβλήθηκε προσπάθεια εκ μέρους του ερευνητή να αναλυθούν οι πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν από τα ερωτηματολόγια, δίνοντας απαντήσεις στα ακόλουθα ερευνητικά ερωτήματα:

1. Πως διαμορφώνεται το προσωπικό προφίλ των συμμετεχόντων στην έρευνα;
2. Ποιος είναι ο βαθμός επηρεασμού των επιχειρήσεων από τους παράγοντες: Φορολογική πολιτική και Γραφειοκρατία;
3. Ποιες ενέργειες θα βοηθούσαν στην προσπάθεια ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας;

Η διατύπωση των παραπάνω ερευνητικών ερωτημάτων ουσιαστικά καθοδήγησαν την μεθοδολογία της έρευνας που επέλεξε ο ερευνητής

10.5. Μεθοδολογία της έρευνας

10.5.1. Πληθυσμός

Ο ερευνητικός πληθυσμός περιλαμβάνει τον συνολικό αριθμό των επιχειρήσεων που εδρεύουν στους 5 νομούς της Περιφέρειας Πελοποννήσου.

Το δείγμα της έρευνάς μας διαμορφώνεται από τους 120 συμμετέχοντες (73 άνδρες και 47 γυναίκες) από τους 5 νομούς της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Συγκεκριμένα το δείγμα μας αποτυπώνεται στον ακόλουθο πίνακα:

		Νομός					Total
		Αρκαδίας	Μεσσηνίας	Λακωνίας	Κορινθίας	Αργολίδας	
Φύλο	Άνδρας	20	24	15	4	10	73
	Γυναίκα	10	0	8	16	13	47
Total		30	24	23	20	23	120

Η μεθοδολογία που ακολούθησε ο ερευνητής προκειμένου να διαμορφώσει το δείγμα του ήταν εκείνο της τυχαίας δειγματοληψίας στις επιχειρήσεις της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Στην συγκεκριμένη έρευνα έγινε εθελοντική συμμετοχή των εργαζομένων – ιδιοκτητών στην έρευνα.

10.6. Ερωτηματολόγιο

Η χρήση του ερωτηματολογίου βρίσκει μεγάλη εφαρμογή στις κοινωνικές και οικονομικές επιστήμες. Ουσιαστικά πρόκειται για ένα σύνολο από ερωτήσεις, οι οποίες έχουν σχεδιαστεί με τρόπο ώστε να έχουν σχέση με το ερευνητικό θέμα της παρούσας εργασίας. Ο ερευνητής μετέβη στις επιχειρήσεις των νομών της Περιφέρειας Πελοποννήσου όπου και διένειμε το ερωτηματολόγιο στους συμμετέχοντες, προκειμένου να πραγματοποιηθεί η έρευνα και να γίνει η συλλογή των απαραίτητων πληροφοριών.

Εφαρμόζοντας το ερευνητικό εργαλείο του ερωτηματολογίου, ο ερευνητής καταφέρνει να συλλέξει τα απαραίτητα δεδομένα σε ελάχιστο χρόνο, κάτι το οποίο θα είναι χρονοβόρο αν εφαρμοζόταν μία άλλη μέθοδος, λόγω του μεγάλου αριθμού των συμμετεχόντων σε αυτήν. Ο συνολικός αριθμός δεδομένων που συγκεντρώθηκε δύναται να εκφραστούν σε ποσοτική μορφή και με την βοήθεια του στατιστικού λογισμικού SPSS να επεξεργαστούν και να εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα με δυνατότητα γενίκευσης στον ευρύτερο πληθυσμό. Συνδυάζοντας μάλιστα ανοικτού και κλειστού τύπου ερωτήσεις διασφαλίζεται η συλλογή και ποιοτικών στοιχείων της έρευνας. Τέλος, η ανωνυμία των απαντήσεων που δόθηκαν με την συμπλήρωση των ερωτηματολογίων, εξασφαλίζει την ειλικρίνεια των συμμετεχόντων στην έκφραση των απόψεών τους πάνω στα αντίστοιχα ερωτήματα.

Το ερωτηματολόγιο διανεμήθηκε πιλοτικά σε μικρό αριθμό επιχειρήσεων (συνολικά 10 ερωτηματολόγια από τους 5 νομούς). Η πιλοτική έρευνα που εφάρμοσε ο ερευνητής συνέβαλε στην διασφάλιση υψηλού δείκτη αξιοπιστίας και εγκυρότητας. Δηλαδή κατά πόσο μετράει το ερωτηματολόγιο στο οποίο αναφέρεται και κατά πόσο δύναται να αποκτηθούν με το ίδιο ερωτηματολόγιο οι ίδιες απαντήσεις.

Ο ερευνητής, έχοντας συγκεντρώσει τις απαντήσεις της δοκιμαστικής αυτής φάσης της έρευνας, κατέγραψε τις παρατηρήσεις – απόψεις – δυσχέρειες στην συμπλήρωση του ερωτηματολογίου και προχώρησε σε ορισμένες αλλαγές όσο αφορά την διατύπωση αυτών.

Στόχος ήταν η απλοποίησή του, η κατανόηση εκ μέρους των συμμετεχόντων, και να επιτευχθεί η συντομία, από άποψη χρόνου, στην συμπλήρωσή του. Τα ευρήματα της πιλοτικής έρευνας καθοδήγησαν τον ερευνητή έτσι ώστε

- να διατυπώσει με μεγαλύτερη σαφήνεια τα ερευνητικά ερωτήματα,
- να προσδιορίσει το ερευνητικό του δείγμα από το οποίο θα αντλήσει τις απαραίτητες απαντήσεις
- να διαμορφώσει τα απαραίτητα μέσα που θα χρειαστεί προκειμένου να συλλέξει τις πληροφορίες – απαντήσεις στα ερευνητικά του ερωτήματα.

10.6.1. Λόγοι επιλογής του ερωτηματολογίου ως ερευνητικού εργαλείου

Οι κυριότεροι λόγοι για τους οποίους ο ερευνητής επέλεξε το ερωτηματολόγιο ως ερευνητικό έργο είναι: (Λιαργκόβας & συνεργάτες 2019)

- Τα ζητήματα της ερευνητικής προβληματικής της παρούσας εργασίας είχαν τον χαρακτήρα του επίκαιρου και το βρήκαν ιδιαίτερα ενδιαφέρον το σύνολο των συμμετεχόντων σε αυτή
- Η συμπλήρωσή του δεν απαιτούσε μεγάλο χρονικό διάστημα, κάτι ιδιαίτερα σημαντικό αν λάβουμε υπόψη μας τις αυξημένες υποχρεώσεις των συμμετεχόντων σε αυτήν
- Με την επιτόπου μετάβαση του ερευνητή στο χώρο και την συνεχή παρουσία του κατά την διάρκεια διεξαγωγής της έρευνας, διασφαλίστηκε η πεποίθηση ότι οι συμμετέχοντες πληρούσαν τις κατάλληλες προϋποθέσεις να συμπληρώσουν το ερωτηματολόγιο
- Η ύπαρξη χρονικών και οικονομικών περιορισμών της έρευνας, ο ιδιαίτερα μεγάλος αριθμός συμμετεχόντων, αποτέλεσαν τα κριτήρια για την επιλογή του ερωτηματολογίου ως ερευνητικού εργαλείου.
- Η άμεση στατιστική επεξεργασία των δεδομένων
- Η δυνατότητα συλλογής πολλών δεδομένων

10.6.2. Στόχοι του ερωτηματολογίου

Οι κυριότεροι στόχοι που τέθηκαν για το συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο είναι: (Λιαργκόβας & συνεργάτες 2019)

- Να διαπιστώσουμε εάν και κατά πόσο οι συμμετέχοντες στην έρευνα διαθέτουν τους απαραίτητους τίτλους σπουδών προκειμένου να ανταποκριθούν στις προϋποθέσεις ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας
- Να διερευνήσουμε τις τυχόν ενέργειες που έχουν πραγματοποιήσει για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας
- Να εντοπίσουμε τον βαθμό επηρεασμού των εμποδίων της φορολογικής πολιτικής και της γραφειοκρατίας στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας.
- Να ανιχνεύσουμε τις αντιλήψεις των συμμετεχόντων

10.6.3. Χαρακτηριστικά του ερωτηματολογίου

Τα κυριότερα χαρακτηριστικά που διαθέτει το ερωτηματολόγιο είναι τα ακόλουθα: (Λιαργκόβας κ' συνεργάτες 2019)

- Το ερωτηματολόγιο καλύπτει όλες σχεδόν τις πτυχές του ερευνητικού θέματος
- Οι ερωτήσεις δεν είναι δεσμευτικές για τον συμμετέχων στην έρευνα και του επιτρέπουν να επιλέξει όλες τις πιθανές απαντήσεις
- Υπάρχει σαφήνεια και κατανόηση στην διατύπωση των ερωτήσεων έτσι ώστε ο συμμετέχων στην έρευνα να μην συναντήσει δυσκολίες στην κατανόηση αυτών
- Είναι σύντομο, ο χώρος που καταλαμβάνει είναι μικρός αλλά και οι ερωτήσεις να είναι διατυπωμένες ευανάγνωστα.
- Περιλαμβάνει αναλυτικές οδηγίες σχετικά με τον τρόπο συμπλήρωσης των ερωτήσεων του ερωτηματολογίου

Τα χαρακτηριστικά αυτά όσο και ο τύπος των ερωτήσεων έχουν καθοριστική σημασία τόσο στις απαντήσεις που θα συγκεντρωθούν όσο και για τα τελικά αποτελέσματα - συμπεράσματα.

10.6.4. Δομή του ερωτηματολογίου

Ο σχεδιασμός της δομής του ερωτηματολογίου που ακολούθησε ο ερευνητής έχει ως εξής:

- Αρχικά προηγείται ενημερωτική επιστολή στην οποία περιγράφεται ο σκοπός της έρευνας και παράλληλα διατυπώνονται οι σχετικές διαβεβαιώσεις πώς θα τηρηθεί η ανωνυμία των συμμετεχόντων και ότι οι απαντήσεις που θα συγκεντρωθούν θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά και μόνο για τον σκοπό της έρευνας. Τέλος, ζητείται από τους συμμετέχοντες όπως απαντήσουν με την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ειλικρίνεια. Τονίζεται άλλωστε ότι η συμμετοχή τους σε αυτήν την έρευνα είναι πολύτιμη.
- Στην συνέχεια ακολουθεί το ερωτηματολόγιο το οποίο αποτελείται από τα εξής τμήματα:
  - **Τμήμα Α. Διαμόρφωση προσωπικού προφίλ συμμετεχόντων στην έρευνα**
Περιλαμβάνονται επτά (7) ερωτήσεις κλειστού τύπου οι οποίες αφορούν τα προσωπικά τους στοιχεία, τις σπουδές τους και γενικά την θέση τους και τον κλάδο στον οποίο δραστηριοποιούνται.
  - **Τμήμα Β. Διερεύνηση του βαθμού επηρεασμού των επιχειρήσεων από τους παράγοντες: Φορολογική πολιτική και γραφειοκρατία.**
Περιλαμβάνει τέσσερις (4) ερωτήσεις κλειστού τύπου οι οποίες έχουν ως στόχο να απαντήσουν στο ερευνητικό ερώτημα της παρούσας εργασίας

ο **Τμήμα Γ. Ενέργειες για την προσπάθεια ανάπτυξης της επιχείρησής σας**

Περιλαμβάνει πέντε (5) ερωτήσεις κλειστού τύπου και μία (1) ερώτηση ανοικτού τύπου προκειμένου να αποτυπωθούν οι ενέργειες που πραγματοποίησαν οι συμμετέχοντες για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας.

Οι δεκαέξι (16) ερωτήσεις κλειστού τύπου επιλέχθηκαν καθότι διασφαλίζουν:

- Ταχύτητα στην συμπλήρωσή τους
- Δομημένη επιλογή απαντήσεων, εξασφαλίζοντας με τον τρόπο αυτόν περισσότερες απαντήσεις
- Επιλογή από μία σειρά προκαθορισμένων διαθέσιμων απαντήσεων
- Ευκολία στην στατιστική επεξεργασία των απαντήσεων

Η μία (1) ερώτηση ανοικτού τύπου δίνει την δυνατότητα σε αυτόν που συμμετέχει στην έρευνα να εκφράσει ελεύθερα τις απόψεις του, χωρίς περιορισμούς ούτε στο είδος αλλά και ούτε στην μορφή της διατύπωσης της απάντησής του.

Οι ερωτήσεις διακρίνονται στις εξής κατηγορίες:

- **Διχοτομικές ερωτήσεις**, όπου η απάντηση επιδέχεται μία από δύο δυνατές τιμές. Πρόκειται για τις τέσσερις (4) ερωτήσεις A1, A2, A7, A8
- **Ερωτήσεις διαβαθμισμένης κλίμακας Likert**, όπου ο ερευνητής ζητά από αυτόν που συμμετέχει στην έρευνα να εκφράσει τον βαθμό συμφωνίας του στην συγκεκριμένη ερώτηση που είναι διατυπωμένη. Χρησιμοποιήθηκε η 5θμη κλίμακα Likert που ελαχιστοποιεί τις λανθασμένες απαντήσεις και δίνει αξιόπιστα στοιχεία. Η κλίμακα Likert είναι εκείνη με την μεγαλύτερη χρήση στο παρόν ερωτηματολόγιο. Σύμφωνα μάλιστα με την Bell (2007), οι ερωτήσεις κλίμακας Likert χρησιμοποιούνται για να βρεθεί η ισχύς των απόψεων ή και στάσεων απέναντι σε μία συγκεκριμένη δήλωση. Επομένως ο συμμετέχων στην έρευνα έχει στην διάθεσή του έναν μεγάλο αριθμό εναλλακτικών απαντήσεων να επιλέξει για την καλύτερη διατύπωση της άποψής του. Πρόκειται για τις εννέα (9) ερωτήσεις B1, B2, B3, B4, Γ1, Γ2, Γ3, Γ4 και Γ5
- **Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής απαντήσεων ή ερωτήσεων με λίστα**, όπου ο ερευνητής δίνει μία σειρά από εναλλακτικές απαντήσεις και ο συμμετέχων στην έρευνα μπορεί να επιλέξει από μία έως περισσότερες απαντήσεις. Πρόκειται για τις τρεις (3) ερωτήσεις A3, A4 και A5.

Επιπλέον, δόθηκε ιδιαίτερη προσοχή στα εξής σημεία του ερωτηματολογίου:

- Στην χρήση απλής και σαφέστατης γλώσσας
- Στην αποφυγή κατευθυντήριων ερωτήσεων δηλαδή των ερωτήσεων που είναι διατυπωμένες έτσι ώστε να προδιαθέτουν τους συμμετέχοντες σε μία συγκεκριμένη απάντηση.

- Στην εμφάνισή του έτσι ώστε να κεντρίζει το ενδιαφέρον και να δημιουργεί ευνοϊκή προδιάθεση για την συμπλήρωσή του. Συγκεκριμένα η σκιαγράφηση της περιοχής των ερωτήσεων, ξεχώριζε και έκανε ευδιάκριτες τις περιοχές ερώτησης – απάντησης.
- Το μέγεθος του ερωτηματολογίου ήταν ικανοποιητικό. Καθορίστηκε με βάση τον στόχο και την πλήρη κάλυψη των ερευνητικών ερωτημάτων και της εκτίμησης του χρόνου που έχει στην διάθεσή του ο συμμετέχων.

10.6.5. Διανομή του ερωτηματολογίου

Ο ερευνητής, επισκέφθηκε τις επιχειρήσεις στους 5 νομούς της Περιφέρειας Πελοποννήσου και συναντήθηκε με τους υπεύθυνους αυτών, όπου διαπίστωσε την θετική ανταπόκριση τους προκειμένου να αφιερώσουν τον χρόνο τους για την συμπλήρωση του ερωτηματολογίου, με την ταυτόχρονη παρουσία του ερευνητή. Επομένως ο ίδιος ο ερευνητής επέλεξε τον τρόπο αυτό έτσι ώστε να υπάρχει η σχετική αλληλεπίδραση με τους συμμετέχοντες για να μπορούν να δοθούν διευκρινήσεις και οδηγίες στην περίπτωση που χρειαστεί.

Η διανομή του ερωτηματολογίου και η συγκέντρωση των απαντήσεων από τον ερευνητή πραγματοποιήθηκε την περίοδο Δεκεμβρίου 2019 – Ιανουαρίου 2020.

11. Στατιστική επεξεργασία των απαντήσεων του ερωτηματολογίου

Για την στατιστική επεξεργασία και ανάλυση των απαντήσεων που διατυπώθηκαν από τους συμμετέχοντες χρησιμοποιήθηκε το λογισμικό SPSS Ver. 24.

Αρχικά πραγματοποιήθηκε κωδικοποίηση των ερωτήσεων και στην συνέχεια καταχωρήθηκαν οι 120 μεταβλητές του ερωτηματολογίου. Οι δε απαντήσεις που συγκεντρώθηκαν από τις ερωτήσεις ανοικτού τύπου καταγράφηκαν και ταξινομήθηκαν σε κατηγορίες, έτσι ώστε να είναι εφικτή η επεξεργασία τους.

12. Εγκυρότητα της έρευνας

Προκειμένου μία μέτρηση την οποία πραγματοποιεί ο ερευνητής να διαθέτει τα στοιχεία της ακρίβειας, θα πρέπει να αντιστοιχεί στην έννοια την οποία προσπαθεί να μετρήσει. Δηλαδή με τον όρο εγκυρότητα αναφερόμαστε στο ερευνητικό εκείνο εργαλείο το οποίο απεικονίζει αυτό που υποτίθεται ότι πρέπει να μετρά ή να περιγράφει. Η συγκεκριμένη αυτή ανάλυση αποτελεί για τον ερευνητή τον σημαντικότερο παράγοντα τον οποίο θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη του κατά τον σχεδιασμό του ερευνητικού εργαλείου το οποίο και θα χρησιμοποιήσει για την συλλογή των δεδομένων του.

Στην συγκεκριμένη έρευνα, η εγκυρότητά της εξασφαλίζεται καθότι:

- Χρησιμοποιήθηκε ερωτηματολόγιο του οποίου η πλειοψηφία των ερωτήσεων ήταν κλειστού τύπου.
- Ο σχεδιασμός του έγινε βάσει του σκοπού που είχε τεθεί καθώς και των ερευνητικών στόχων. Παράλληλα ο ερευνητής έλαβε σοβαρά υπόψη του τις παρατηρήσεις που διατύπωσαν οι συμμετέχοντες κατά την διάρκεια της πιλοτικής έρευνας.
- Ο σχεδιασμός του ερωτηματολογίου προέβλεψε την διατύπωση όλων των πιθανών απαντήσεων. Όπου αυτό δεν ήταν εφικτό, ο ερευνητής είχε προβλέψει με την επιλογή «άλλο» να έχει την δυνατότητα ο συμμετέχων στην έρευνα να διατυπώσει μία διαφορετική άποψη.
- Εξασφαλίστηκε η ανωνυμία των συμμετεχόντων στην έρευνα.
- Το ερωτηματολόγιο διανεμήθηκε από τον ίδιο τον ερευνητή ο οποίος ήταν παρών κατά την διεξαγωγή της έρευνας.

13. Αξιοπιστία της έρευνας

Η αξιοπιστία της έρευνας σχετίζεται με την συνέπεια ή την επανάληψη του ερευνητικού εργαλείου που χρησιμοποιείται για την συλλογή δεδομένων. Σύμφωνα με τον Bell (1997) με τον όρο αξιοπιστία αναφερόμαστε στις ερευνητικές ενέργειες οι οποίες οδηγούν τον ερευνητή στα ίδια ακριβώς αποτελέσματα όταν οι μετρήσεις επαναλαμβάνονται με την χρήση του ίδιου ερευνητικού εργαλείου, τους ίδιους συμμετέχοντες και κάτω από ένα σταθερό ερευνητικό περιβάλλον.

Στη συγκεκριμένη έρευνα, η αξιοπιστία της εξασφαλίζεται καθότι:

- Ο ερευνητής έκανε ευρεία χρήση ερωτήσεων τύπου Likert. Θεωρείται αξιόπιστη καθότι, σε σχέση με άλλες κλίμακες μέτρησης η συγκεκριμένη χρησιμοποιεί μεγάλο αριθμό εναλλακτικών απαντήσεων.
- Η επεξεργασία διατύπωσης των ερωτήσεων που περιλαμβάνονται στο ερωτηματολόγιο έχει γίνει με τεχνική η οποία δεν υπάρχει περίπτωση ο συμμετέχων στην έρευνα να κατευθύνεται προς μία συγκεκριμένη απάντηση.
- Η διεξαγωγή της πιλοτικής – δοκιμαστικής έρευνας συμβάλλει σημαντικά στην αποτελεσματική σχεδίαση του ερωτηματολογίου.
- Η παροχή οδηγιών συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου και η δια ζώσης παρουσία του ερευνητή ενισχύουν την αξιοπιστία του.
- Η χρήση του συντελεστή Cronbach εκφράζει το μέγεθος της αξιοπιστίας. Η εκτίμηση της αξιοπιστίας του ερωτηματολογίου γίνεται μέσω του δείκτη α του Cronbach, ο οποίος είναι ο πιο ευρέως χρησιμοποιούμενος από τους δείκτες αξιοπιστίας. Ο δείκτης α για την συγκεκριμένη έρευνα έχει την ακόλουθη τιμή.

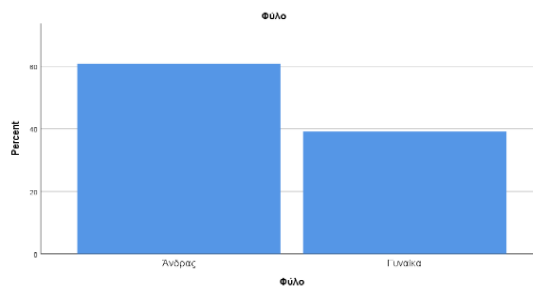
Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
,952	28

Αυτό σημαίνει ότι το ερωτηματολόγιο έχει ιδιαίτερα πολύ υψηλή αξιοπιστία (0,952)

14. Επεξεργασία των δεδομένων με την χρήση του λογισμικού SPSS

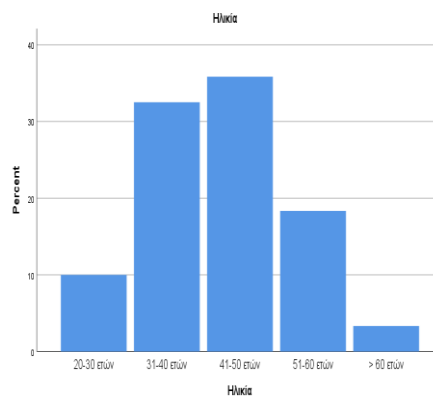
Με το προτεινόμενο ερωτηματολόγιο συλλέχθηκαν τα στοιχεία διαμόρφωσης του προσωπικού προφίλ των συμμετεχόντων στην έρευνα δηλαδή το φύλο, η ηλικία, το επίπεδο εκπαίδευσης, ο κλάδος στον οποίο δραστηριοποιείται η επιχείρησή, η θέση που έχουν στην επιχείρηση, ο Νομός της Περιφέρειας Πελοποννήσου στον οποίο ανήκει η επιχείρηση και τα έτη που λειτουργεί η επιχείρηση.

		Frequency	Percent
Valid	Ανδρας	73	60,8
	Γυναίκα	47	39,2
	Total	120	100,0

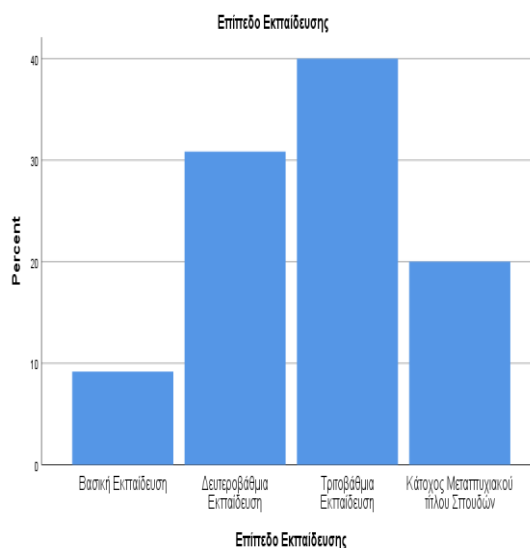
Το 60,8% των ερωτηθέντων είναι άντρες ενώ οι γυναίκες συμμετείχαν με ποσοστό 39,2%.

		Frequency	Percent
Valid	20-30 ετών	12	10,0
	31-40 ετών	39	32,5
	41-50 ετών	43	35,8
	51-60 ετών	22	18,3
	> 60 ετών	4	3,3
Total		120	100,0

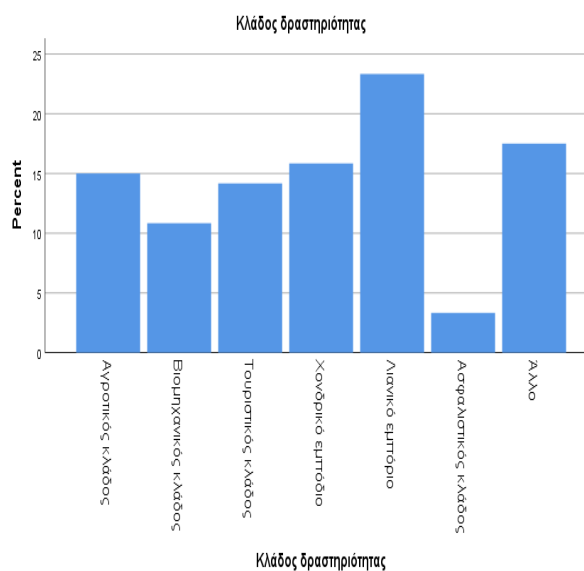
Η έρευνα έδειξε ότι η πλειονότητα των συμμετεχόντων ήταν ηλικίας άνω των 40 ετών (57,4%).

	Frequency	Percent
Val id Βασική Εκπαίδευση	11	9,2
Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	37	30,8
Τριτοβάθμια Εκπαίδευση	48	40,0
Κάτοχος Μεταπτυχιακού τίτλου Σπουδών	24	20,0
Total	120	100,0

Στην ερώτηση για το επίπεδο εκπαίδευσης των ερωτηθέντων παρατηρούμε ότι η μεγάλη πλειοψηφία (40,00%) είναι κάτοχοι πτυχίου πανεπιστημιακής εκπαίδευσης και τεχνολογικής εκπαίδευσης. Οι κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου αποτελούν το 20% των συμμετεχόντων με τους αποφοίτους δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης να αποτελούν το 30,80% των συμμετεχόντων. Οι υποχρεωτικής εκπαίδευσης αντιστοιχούν στο 9% των ερωτηθέντων.

	Frequency	Percent
Val id Αγροτικός κλάδος	18	15,0
Βιομηχανικός κλάδος	13	10,8
Τουριστικός κλάδος	17	14,2
Χονδρικό εμπόριο	19	15,8
Λιανικό εμπόριο	28	23,3
Ασφαλιστικός κλάδος	4	3,3
Άλλο	21	17,5
Total	120	100,0

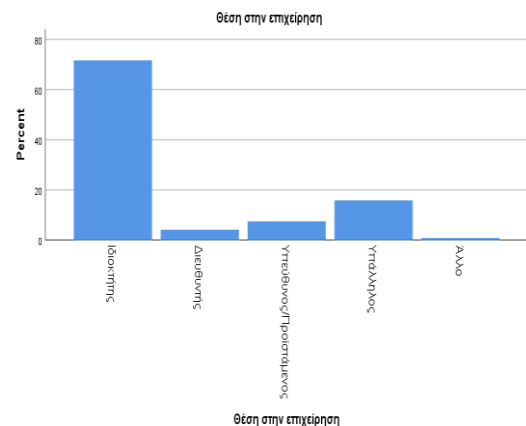

Η επεξεργασία των δεδομένων της έρευνας έδειξε ότι η πλειοψηφία των συμμετεχόντων (23,3%) απασχολούνται στον κλάδο λιανικού εμπορίου. Επίσης μεγάλα ποσοστά συμμετεχόντων απασχολούνται στον κλάδο του χονδρικού εμπορίου (15,8%), του αγροτικού κλάδου (15%) και του τουριστικού κλάδου (14,2%).

Επίσης το 17,5% των συμμετεχόντων που συμπλήρωσαν την επιλογή Άλλο, απασχολούνται στους ακόλουθους κλάδους:

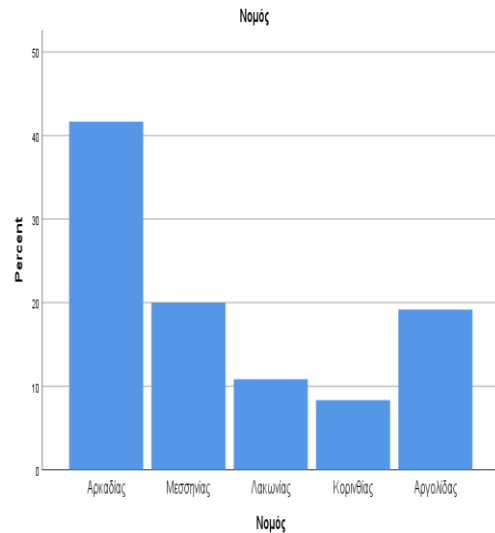
- Παροχή υπηρεσιών (10 συμμετέχοντες – 47,61%)
- Εκπαίδευση (φροντιστήρια) (3 συμμετέχοντες – 14,28%)
- Ελευθέρια επαγγέλματα (6 συμμετέχοντες - 28,57%)
- Τομέας σίτισης (1 συμμετέχων – 4,76%)
- Τομέας μεταφορών (1 συμμετέχων – 4,76%)

	Freque ncy	Perce nt
Vali Ιδιοκτήτης	86	71,7
d Διευθυντής	5	4,2
Υπεύθυνος/Προϊ στάμενος	9	7,5
Υπάλληλος	19	15,8
Άλλο	1	,8
Total	120	100,0

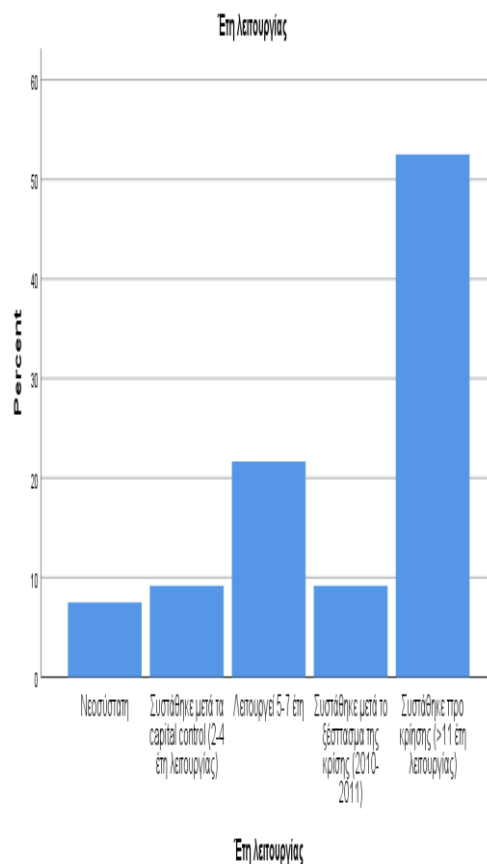
Στο ερώτημα σχετικά με την θέση που κατέχει ο συμμετέχων στην έρευνα μέσα στην επιχείρηση το μεγαλύτερο ποσοστό (71,7%) είναι ιδιοκτήτες επιχειρήσεων.

		Frequency	Percent
Valid	Αρκαδίας	30	25,0
	Μεσσηνίας	24	20,0
	Λακωνίας	23	19,2
	Κορινθίας	20	16,7
	Αργολίδας	23	19,2
	Total	120	100,0

Στην ερώτηση σε ποιο Νομό της Περιφέρειας Πελοποννήσου ανήκει η επιχείρησή σας παρατηρείται μια κατανομή με μικρές αποκλίσεις με το μεγαλύτερο ποσοστό των επιχειρήσεων (25%) να προέρχεται από τον Νομό Αρκαδίας.

		Frequency	Percent
Valid	Νεοσύστατη	9	7,5
	Συστάθηκε μετά τα capital control (2-4 έτη λειτουργίας)	11	9,2
	Λειτουργεί 5-7 έτη	26	21,7
	Συστάθηκε μετά το ξέσπασμα της κρίσης (2010-2011)	11	9,2
	Συστάθηκε προ κρίσης (>11 έτη λειτουργίας)	63	52,5
Total		120	100,0

Στην ερώτηση πόσα έτη λειτουργεί η επιχείρησή σας το μεγαλύτερο ποσοστό των επιχειρήσεων (52,5%) συστάθηκε πριν την οικονομική κρίση ενώ ποσοστό 21,7% λειτουργεί από 5-7 έτη δηλαδή στα χρόνια της οικονομικής κρίσης της Ελλάδας.

Στη συνέχεια υπάρχουν ερωτήσεις για την διερεύνηση του βαθμού επηρεασμού των επιχειρήσεων από τους παράγοντες: Φορολογική πολιτική και Γραφειοκρατία.

Στην ερώτηση σε τι βαθμό αποτελούν εμπόδιο οι παρακάτω παράγοντες σε μια επιχείρηση που θέλει να προχωρήσει στον εκσυγχρονισμό και ακόμη και την επέκταση των δραστηριοτήτων της, τα αποτελέσματα τις έρευνας έδειξαν τα ακόλουθα:

Παράγοντες	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
Συχνές αλλαγές στην νομοθεσία	2 (1,7%)	5 (4,2%)	23 (19,2%)	44 (36,7%)	46 (38,3%)
Η αρνητική αντίληψη της κοινής γνώμης	15 (12,5%)	31 (25,8%)	34 (28,3%)	24 (20%)	16 (13,3%)
Η αστάθεια στην φορολογία		7 (5,8%)	26 (21,7%)	43 (35,8%)	44 (36,7%)
Η πολυπλοκότητα της γραφειοκρατίας	1 (0,8%)	5 (4,2%)	24 (20%)	47 (39,2%)	43 (35,8%)
Οι πολύπλοκες διαδικασίες πρόσβασης στην χρηματοδότηση	1 (0,8%)	7 (5,8%)	27 (22,5%)	36 (30%)	49 (40,8%)
Η χαμηλή υποστήριξη των επιχειρήσεων από θεσμικά όργανα	3 (2,5%)	8 (6,7%)	33 (27,5%)	38 (31,7%)	38 (31,7%)

Μελετώντας τα αποτελέσματα της έρευνας προέκυψε ότι η πλειονότητα των συμμετεχόντων πιστεύουν ότι οι συχνές αλλαγές στην νομοθεσία δυσχεραίνουν την ανάπτυξη των επιχειρήσεων τους στο επίπεδο <<πάρα πολύ>> και σε επίπεδο <<πολύ>>. Δηλαδή σε συνολικό ποσοστό 75% οι ερωτηθέντες θεωρούν τις συχνές αλλαγές της νομοθεσίας αρνητικό παράγοντα ανάπτυξης των επιχειρήσεων τους. Οι ερωτηθέντες δεν θεωρούν αρνητικό παράγοντα ανάπτυξης των επιχειρήσεων τους την αρνητική αντίληψη της κοινής γνώμης καθώς το μεγαλύτερο ποσοστό (28,3%) τα συγκέντρωσε η απάντηση <<μέτρια>>.

Αντίθετα η αστάθεια στην φορολογία θεωρήθηκε σημαντικός αρνητικός παράγοντας με συνολικό ποσοστό 72,5%

Η πολυπλοκότητα της γραφειοκρατίας είναι επίσης ένας αρνητικός παράγοντας στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας σε συνολικό ποσοστό 75%.

Αρνητικός παράγοντας θεωρείται από τους ερωτηθέντες και οι πολύπλοκες διαδικασίες πρόσβασης στην χρηματοδότηση. Οι ερωτηθέντες θεωρούν δύσκολη την χρηματοδότηση των επιχειρήσεων τους σε ποσοστό 70,8%.

Τέλος με ποσοστό 63,4% θεωρούν χαμηλή την υποστήριξη των επιχειρήσεων τους από τα θεσμικά όργανα.

Στα πλαίσια της έρευνας ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες στην έρευνα να διατυπώσουν τις απόψεις τους για τους παρακάτω παράγοντες που σχετίζονται με τον αναπτυξιακό νόμος 4635/2019.

Παράγοντες	Πολύ χαμηλό βαθμό	Χαμηλό βαθμό	Μέτριο βαθμό	Υψηλό βαθμό	Πολύ υψηλό βαθμό
Νομοθεσία για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας	2 (1,7%)	5 (4,2%)	31 (26,8%)	47 (39,2%)	35 (29,2%)
Φορολογία	2 (1,7%)	1 (0,8%)	25 (20,8%)	43 (35,8%)	49 (40,8%)
Γραφειοκρατικές διαδικασίες έναρξης μιας επιχείρησης	4 (3,3%)	5 (4,2%)	29 (24,2%)	49 (40,8%)	33 (27,5%)
Ένταξη σε νέα χρηματοδοτικά προγράμματα	2 (1,7%)	2 (1,7%)	16 (13,3%)	54 (45%)	46 (38,3%)

Στην ερώτηση για τον βαθμό βελτίωσης της νομοθεσίας για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας η μεγάλη πλειοψηφία σε ποσοστό 68,4% πιστεύουν στην ανάγκη βελτίωσή της. Επίσης θεωρούν σε ποσοστό 76,6% στην σημαντική βελτίωση της φορολογικής πολιτικής με την μείωση του συνολικού αριθμού εγκυκλίων και την απλοποίηση της φορολογικής νομοθεσίας.

Υψηλό βαθμό βελτίωσης σε συνολικό ποσοστό 68,3% θεωρούν ότι χρειάζονται και οι γραφειοκρατικές διαδικασίες έναρξης μιας επιχείρησης.

Επίσης οι ερωτηθέντες πιστεύουν ότι χρειάζονται σημαντική βελτίωση σε ποσοστό 83,3% τα χρηματοδοτικά προγράμματα.

Στο ερώτημα ως προς τον βαθμό ενημέρωσης πιστεύουν ότι η επιχείρησή σας ενημερώνεται επαρκώς για:

Παράγοντες	Πολύ χαμηλό βαθμό	Χαμηλό βαθμό	Μέτριο βαθμό	Υψηλό βαθμό	Πολύ υψηλό βαθμό
Τις φορολογικές υποχρεώσεις	5 (4,2%)	19 (15,8%)	42 (35%)	38 (31,7%)	16 (13,3%)
Τις απαιτούμενες διαδικασίες για την ανάπτυξη επιχειρηματικών δράσεων	9 (7,5%)	26 (21,7%)	50 (41,7%)	28 (23,3%)	7 (5,8%)
Τις δυνατότητες συμμετοχής της επιχείρησή σας σε προγράμματα ανάπτυξης	10 (8,3%)	27 (22,5%)	42 (35%)	35 (29,2%)	6 (5%)
Τις δράσεις των τοπικών επιμελητηρίων	27 (22,5%)	26 (21,7%)	38 (31,7%)	19 (15,8%)	10 (8,3%)

Σχετικά με τον βαθμό ενημέρωσης για τις φορολογικές υποχρεώσεις 35% των ερωτηθέντων πιστεύουν ότι ενημερώνονται σε μέτριο βαθμό και το 45% (31,75 + 13,3%) πιστεύει ότι ενημερώνετε σε υψηλό βαθμό.

Για τις απαιτούμενες διαδικασίες για την ανάπτυξη επιχειρηματικών δράσεων σε ποσοστό 41,7% θεωρούν ότι ο βαθμός ενημέρωσης είναι μέτριος ενώ συνολικά το 29,3 θεωρούν ότι ενημερώνονται σε υψηλό βαθμό.

Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων θεωρούν από πολύ χαμηλό έως μέτριο τον βαθμό με ποσοστό 65,8%(με το μεγαλύτερο ποσοστό 35% να συγκεντρώνετε στον μέτριο βαθμό) τις δυνατότητες συμμετοχής της επιχείρησής τους σε προγράμματα ανάπτυξης.

Το ίδιο συμβαίνει και με τις δράσεις των τοπικών επιμελητηρίων, όπου η πλειοψηφία των ερωτηθέντων πιστεύουν ότι ο βαθμός ενημέρωσης είναι μέχρι μέτριος με συνολικό ποσοστό από τις τρεις πρώτες βαθμίδες 75,9% δηλαδή χαμηλό έως μέτριο βαθμό.

Στην ερώτηση ποιες είναι οι επιπτώσεις της γραφειοκρατίας στην ανάπτυξη της επιχείρησής σας;

Επιπτώσεις της γραφειοκρατίας	Πολύ χαμηλό βαθμό	Χαμηλό βαθμό	Μέτριο βαθμό	Υψηλό βαθμό	Πολύ υψηλό βαθμό
Μεγάλο κόστος - έξοδα	3 (2,5%)	5 (4,2%)	24 (20%)	49 (40,8%)	39 (32,5%)
Εργασιακές συγκρούσεις	7 (5,8%)	21 (17,5%)	47 (39,2%)	27 (22,5%)	18 (15%)
Χαρτοβασίλειο		21 (17,5%)	31 (25,8%)	41 (34,2%)	27 (22,5%)
Αναποτελεσματικότητα	3 (2,5%)	26 (21,7%)	28 (23,3%)	48 (40%)	15 (12,5%)
Διαφθορά	13 (10,8%)	16 (13,3%)	29 (24,2%)	36 (30%)	26 (21,7%)

Ποσοστό 73,3% θεωρούν ότι οι γραφειοκρατικές διαδικασίες επιβαρύνουν τις επιχειρήσεις με μεγάλο κόστος – έξοδα.

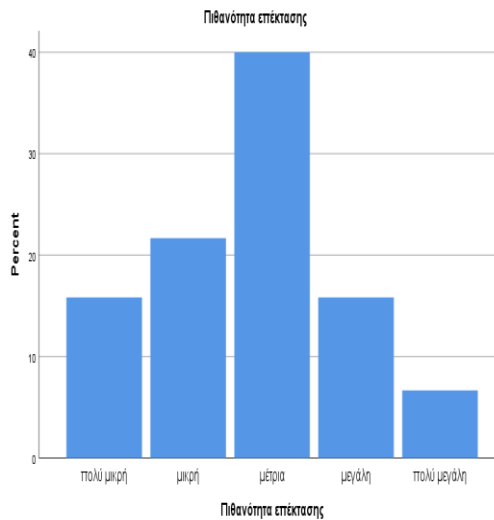
Ποσοστό 39,2% πιστεύουν στον μέτριο βαθμό επηρεασμού των εργασιακών συγκρούσεων.

Το χαρτοβασίλειο είναι ένας σημαντικός αρνητικός παράγοντας καθώς ποσοστό 56,7% έχει την άποψη ότι επηρεάζει την λειτουργία των επιχειρήσεων τους. Ωστόσο αρκετά υψηλό 43,3% είναι το ποσοστό αυτών που πιστεύουν ότι ο επηρεασμός τους είναι μέχρι μέτριο βαθμό.

Ποσοστό 40% των ερωτηθέντων πιστεύουν στην αναποτελεσματικότητα της γραφειοκρατίας.

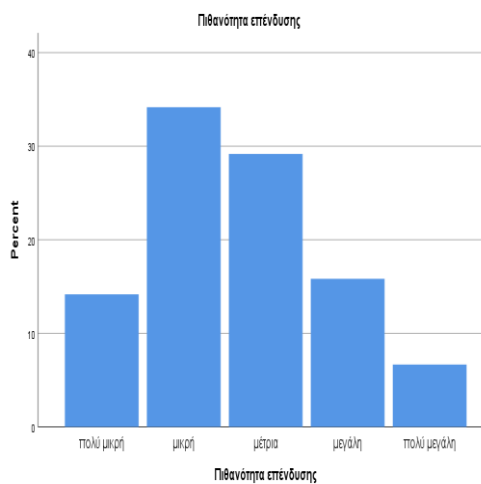
Το 30% των ερωτηθέντων πιστεύει ότι η γραφειοκρατία ευθύνεται σε υψηλό βαθμό για την διαφθορά των ιδιωτών και της δημόσιας, διοίκησης ενώ σημαντικό ποσοστό 21,7% πιστεύουν σε πολύ υψηλό τον βαθμό επηρεασμού της.

		Frequency	Percent
Valid	πολύ μικρή	19	15,8
	μικρή	26	21,7
	μέτρια	48	40,0
	μεγάλη	19	15,8
	πολύ μεγάλη	8	6,7
	Total		120

Στην ερώτηση σε ποιο βαθμό υπάρχει πιθανότητα επέκτασης ή εκσυγχρονισμού της επιχείρησης τα επόμενα τρία (3) έτη το μεγαλύτερο ποσοστό 40% των απαντήσεων δόθηκε στην <<μέτρια>> περίπτωση.

		Frequency	Percent
Valid	πολύ μικρή	17	14,2
	μικρή	41	34,2
	μέτρια	35	29,2
	μεγάλη	19	15,8
	πολύ μεγάλη	8	6,7
	Total		120

Στην ερώτηση εάν υπάρχει πιθανότητα να σχεδιάσετε ή να επενδύσετε σε νέα προϊόντα / υπηρεσίες στα επόμενα τρία χρόνια, οι περισσότεροι ερωτηθέντες σε ποσοστό 77,6% θεωρούν τις πιθανότητες πολύ μικρές έως μέτριες, που υποδουλώνει την αβεβαιότητα που δείχνουν οι επαγγελματίες να προχωρήσουν στην ανάπτυξη της επιχείρησής τους.

Σχετικά με το ερώτημα όσο αφορά τις ενέργειες τις οποίες πραγματοποίησε η επιχείρηση, προκειμένου να συμβάλει στην ανάπτυξή της, η έρευνα έδειξε:

Ενέργειες που πραγματοποίησε η επιχείρηση	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
Έρευνα αγοράς	36 (30%)	27 (22,5%)	24 (20%)	19 (15,8%)	14 (11,7%)
Διαφημίσεις	33 (27,5%)	26 (21,7%)	30 (25%)	16 (13,3%)	15 (12,5%)
Συνεργασίες με νέους προμηθευτές	16 (13,3%)	25 (20,8%)	28 (23,3%)	30 (25%)	21 (17,5%)

Η έρευνα αγοράς συγκεντρώνει σε μεγαλύτερο ποσοστό 52,5% τις περιπτώσεις <καθόλου>> έως <<λίγο>>.

Επίσης και οι διαφημίσεις συγκέντρωσαν περισσότερα αρνητικά ποσοστά με μεγαλύτερο της περίπτωσης καθόλου με ποσοστό 27,5%.

Μοιρασμένες απαντήσεις με μικρή απόκλιση δόθηκαν στην περίπτωση της συνεργασίας με νέους προμηθευτές με μεγαλύτερο ποσοστό να συγκεντρώνετε στην ένδειξη <<πολύ>> με ποσοστό 25%.

Στο ερώτημα σε ποιο βαθμό πιστεύουν πως η συνεργασία με τους προμηθευτές, εκπαιδευτικά ιδρύματα και ερευνητικά κέντρα θα μπορούν να συμβάλλουν στην ανάπτυξη της επιχείρησης, η έρευνα έδειξε τα ακόλουθα:

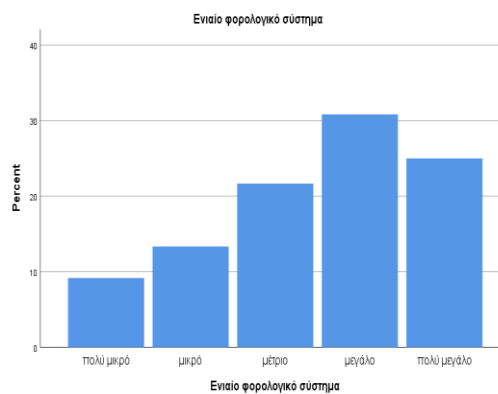
Επιθυμητή συνεργασία που πραγματοποίησε η επιχείρηση	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
Προμηθευτές	5 (4,2%)	15 (12,5%)	25 (20,8%)	35 (29,2%)	40 (33,3%)
Εκπαιδευτικά Ιδρύματα	18 (15%)	29 (24,2%)	34 (28,3%)	33 (27,5%)	6 (5%)
Ερευνητικά Κέντρα	18 (15%)	36 (30%)	30 (25%)	23 (19,2%)	13 (10,8%)

Ποσοστό 62,5% πιστεύουν ότι η συνεργασία με τους προμηθευτές θα συμβάλλει σημαντικά στην ανάπτυξη των επιχειρήσεών τους.

Η συνεργασία με τα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα συγκεντρώνει τις περισσότερες απαντήσεις στις ενδείξεις *μέτρια* σε ποσοστό 28,3% και *πολύ* σε ποσοστό 27,5%. Η συνεργασία με Ερευνητικά Κέντρα συγκεντρώνουν λίγες έως μέτριες πιθανότητες με την ένδειξη <<λίγο>> να συγκεντρώνει το μεγαλύτερο ποσοστό 30%.

		Frequency	Percent
Valid	πολύ μικρό	11	9,2
	μικρό	16	13,3
	μέτριο	26	21,7
	μεγάλο	37	30,8
	πολύ μεγάλο	30	25,0
	Total		120

Στην ερώτηση σε πιο βαθμό πιστεύετε ότι πρέπει να υπάρξει ένα ενιαίο φορολογικό σύστημα στην Ευρωπαϊκή Ένωση οι θετικές απαντήσεις συγκέντρωσαν το μεγαλύτερο ποσοστό 55,8%. Στο σχετικό ερώτημα αν επιθυμούν να διατυπώσουν κάποιες επιπλέον σημαντικές απόψεις έχοντας ολοκληρώσει την συμμετοχή τους στην έρευνα, οι συμμετέχοντες έδωσαν σημαντικές προτάσεις - επιστημονικές σχετικά με το τι θα μπορούσε να διορθώσει η πολιτεία σχετικά με την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας.

Οι προτάσεις που έκαναν οι συμμετέχοντες είναι:

- Για να εξισορροπήσει την βαριά φορολογία η πολιτεία θα πρέπει να αυξήσει τις παροχές προς του πολίτες (ανταποδοτικότητα των φόρων με παροχές)
- Να υπάρξει σταθεροποίηση του ασφαλιστικού
- Η αγορά θα πρέπει να τονωθεί με την εισροή νέου χρήματος.
- Να σταθεροποιηθεί και να απλοποιηθεί το φορολογικό σύστημα
- Να δοθούν περισσότερες παροχές για καλύτερη παιδία και την κατάρτιση του προσωπικού

Επίσης έκανα και κάποιες επισημάνσεις όπως:

- ✓ Υπάρχει μεγάλη δυσκολία του ιδιωτικού τομέα στο να ανταπεξέλθει στις υποχρεώσεις του
- ✓ Οι απασχολούμενοι οφείλουν να είναι γνώστες τόσο των δικαιωμάτων τους όσο και των υποχρεώσεών τους.
- ✓ Θα πρέπει το Κράτος να στηρίζει τις ιδιωτικές επιχειρήσεις

Οι παραπάνω προτάσεις – επισημάνσεις των συμμετεχόντων εκτός από την επισήμανση των σημαντικών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις τους εκφράζουν την αγωνία καθώς και την ελπίδα επίλυσής τους, από την πολιτική που θα ασκήσει το Κράτος.

Ερευνητικό μέρος συσχέτισης μεταβλητών

A. Έλεγχος κανονικότητας μεταβλητών

Θεωρούμε τις υποθέσεις H_0 & H_1 και συγκεκριμένα:

H_0 : Υπάρχει κανονικότητα στις μεταβλητές.

H_1 : Δεν υπάρχει κανονικότητα στις μεταβλητές.

Μέσω του SPSS, μελετούμε τα αποτελέσματα κατά Kolmogorov-Smirnov διότι τα δεδομένα της εργασίας μας ξεπερνούν τα 50. Η επεξεργασία των δεδομένων έδειξε:

Έλεγχος Κανονικότητας

	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
Συχνές αλλαγές	,225	120	,000	,829	120	,000
Αρνητική αντίληψη	,166	120	,000	,913	120	,000
Αστάθεια φορολογία	,223	120	,000	,838	120	,000
Πολυπλοκότητα γραφειοκρατίας	,228	120	,000	,838	120	,000
χρηματοδότηση	,246	120	,000	,832	120	,000
Θεσμικά όργανα	,198	120	,000	,865	120	,000
Νομοθεσία	,226	120	,000	,859	120	,000
Φορολογία	,244	120	,000	,808	120	,000
γραφειοκρατία	,244	120	,000	,854	120	,000
χρηματοδοτικά προγράμματα	,255	120	,000	,793	120	,000
φορολογικές υποχρεώσεις	,188	120	,000	,908	120	,000
ανάπτυξη επιχ.	,215	120	,000	,908	120	,000
συμμετοχή σε προγράμματα	,192	120	,000	,906	120	,000
δράσεις επιμελητηρίων	,168	120	,000	,902	120	,000
μεγάλο κόστος-έξοδα	,247	120	,000	,839	120	,000
Εργασιακές συγκρούσεις	,210	120	,000	,908	120	,000
Χαρτοβασίλειο	,213	120	,000	,872	120	,000
Αναποτελεσματικότητα	,249	120	,000	,888	120	,000
Διαφθορά	,204	120	,000	,893	120	,000
Πιθανότητα επέκτασης	,211	120	,000	,906	120	,000
Πιθανότητα επένδυσης	,209	120	,000	,906	120	,000
έρευνα αγοράς	,185	120	,000	,873	120	,000
Διαφημίσεις	,168	120	,000	,882	120	,000
Συνεργασίες με νέους προμηθευτές	,175	120	,000	,905	120	,000

Προμηθευτές	,210	120	,000	,864	120	,000
Εκπαιδευτικά ιδρύματα	,172	120	,000	,906	120	,000
Ερευνητικά κέντρα	,195	120	,000	,908	120	,000
Ενιαίο φορολογικό σύστημα	,215	120	,000	,884	120	,000
Φύλο	,396	120	,000	,619	120	,000
Ηλικία	,194	120	,000	,905	120	,000
Επίπεδο Εκπαίδευσης	,228	120	,000	,874	120	,000
Κλάδος δραστηριότητας	,132	120	,000	,916	120	,000
Θέση στην επιχείρηση	,438	120	,000	,605	120	,000
Νομός	,170	120	,000	,876	120	,000
Έτη λειτουργίας	,320	120	,000	,774	120	,000

a. Lilliefors Significance Correction

Όπως προκύπτει από τον έλεγχο κανονικότητας, επειδή $sig < 0,05$, οδηγούμαστε στην απόρριψη της H_0 και γίνεται αποδεκτή η H_1 δηλαδή δεν υφίσταται κανονικότητα μεταξύ των μεταβλητών.

B. Έλεγχος συσχετίσεων μέσω της μεθόδου Spearman

A. Θεωρούμε ως εξαρτημένη μεταβλητή την Πιθανότητα επέκτασης ή εκσυγχρονισμού της επιχείρησης

1. Ανεξάρτητη μεταβλητή: Δράσεις τοπικών επιμελητηρίων

Με την χρήση του λογισμικού SPSS, η επεξεργασία των δεδομένων έδειξε τα ακόλουθα:

		Correlations		
			Πιθανότητα επέκτασης	δράσεις επιμελητηρίων
Spearman's rho	Πιθανότητα επέκτασης	Correlation Coefficient	1,000	,693**
		Sig. (2-tailed)	.	,000
		N	120	120
	δράσεις επιμελητηρίων	Correlation Coefficient	,693**	1,000
		Sig. (2-tailed)	,000	.
		N	120	120

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Ελέγχοντας την πιθανή επέκταση των δραστηριοτήτων των επιχειρήσεων σε σχέση με την δράση των επιμελητηρίων, παρατηρούμε τα εξής:

Ο συντελεστής συσχέτισης είναι 0,693 και το συμπέρασμα είναι ότι όσο ανεβαίνει η δράση των επιμελητηρίων τόσο αυξάνονται και οι πιθανότητες επέκτασης των δραστηριοτήτων.

Για τον έλεγχο της στατιστικής σημασίας των δυο μεταβλητών κάνουμε τις παρακάτω υποθέσεις:

H_0 : Η σχέση ανάμεσα στις δύο μεταβλητές δεν είναι σημαντική.

H_1 : Η σχέση ανάμεσα στις δύο μεταβλητές είναι σημαντική.

Ο p-value = 0,000 < 5% άρα υπάρχει σημαντική στατιστική σχέση των δυο μεταβλητών.

2. Ανεξάρτητη μεταβλητή: Συμμετοχή σε προγράμματα ανάπτυξης

Με την χρήση του λογισμικού SPSS, η επεξεργασία των δεδομένων έδειξε τα ακόλουθα:

		Correlations		
			Πιθανότητα επέκτασης	συμμετοχή σε προγράμματα
Spearman's rho	Πιθανότητα επέκτασης	Correlation Coefficient	1,000	,717**
		Sig. (2-tailed)	.	,000
		N	120	120
	συμμετοχή σε προγράμματα	Correlation Coefficient	,717**	1,000
		Sig. (2-tailed)	,000	.
		N	120	120

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Για τον έλεγχο της πιθανής επέκτασης των δραστηριοτήτων των επιχειρήσεων σε σχέση με την συμμετοχή τους σε προγράμματα ανάπτυξης, παρατηρούμε τα εξής:

Ο συντελεστής συσχέτισης είναι 0,717 και το συμπέρασμα είναι ότι αυξάνονται οι πιθανότητες συμμετοχής σε αναπτυξιακά προγράμματα τόσο αυξάνονται και οι πιθανότητες επέκτασης των δραστηριοτήτων.

Για τον έλεγχο της στατιστικής σημασίας των δυο μεταβλητών κάνουμε τις παρακάτω υποθέσεις:

H_0 : Η στατιστικά σχέση μεταξύ των δυο μεταβλητών δεν είναι σημαντική.

H_1 εναλλακτική η στατιστική σχέση είναι σημαντική.

Ο p -value = 0,000 < 5% άρα υπάρχει σημαντική στατιστική σχέση των δυο μεταβλητών.

Θεωρούμε ως εξαρτημένη μεταβλητή την Αναποτελεσματικότητα ως επίπτωση της γραφειοκρατίας στην ανάπτυξη της επιχείρησης

1. Ανεξάρτητη μεταβλητή: Συχνές αλλαγές στην νομοθεσία

Με την χρήση του λογισμικού SPSS, η επεξεργασία των δεδομένων έδειξε τα ακόλουθα:

Correlations

			Αναποτελεσματι κότητα	Συχνές αλλαγές
Spearman's rho	Αναποτελεσματικότητα	Correlation Coefficient	1,000	,633**
		Sig. (2-tailed)	.	,000
		N	120	120
	Συχνές αλλαγές	Correlation Coefficient	,633**	1,000
		Sig. (2-tailed)	,000	.
		N	120	120

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Για τον έλεγχο της αύξησης της αναποτελεσματικότητας της γραφειοκρατίας σε σχέση με τις συχνές αλλαγές στην νομοθεσία, παρατηρούμε τα εξής:

Ο συντελεστής συσχέτισης είναι 0,633 και το συμπέρασμα είναι ότι όσο γίνονται συχνές αλλαγές στην νομοθεσία τόσο αυξάνετε η αναποτελεσματικότητα της γραφειοκρατίας.

Για τον έλεγχο της στατιστικής σημασίας των δυο μεταβλητών κάνουμε τις παρακάτω υποθέσεις:

H_0 : Η στατιστικά σχέση μεταξύ των δυο μεταβλητών δεν είναι σημαντική.

H_1 εναλλακτική η στατιστική σχέση είναι σημαντική.

Ο p-value = 0,000 < 5% άρα υπάρχει σημαντική στατιστική σχέση των δυο μεταβλητών

2. Ανεξάρτητη μεταβλητή: Αστάθεια στην φορολογία

Με την χρήση του λογισμικού SPSS, η επεξεργασία των δεδομένων έδειξε τα ακόλουθα:

Correlations			Αναποτελεσματι κότητα	Αστάθεια φορολογία
Spearman's rho	Αναποτελεσματικότητα	Correlation Coefficient	1,000	,658**
		Sig. (2-tailed)	.	,000
		N	120	120
	Αστάθεια φορολογία	Correlation Coefficient	,658**	1,000
		Sig. (2-tailed)	,000	.
		N	120	120

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Για τον έλεγχο της αύξησης της αναποτελεσματικότητας της γραφειοκρατίας σε σχέση με την αστάθεια στην φορολογία, παρατηρούμε τα εξής:

Ο συντελεστής συσχέτισης είναι 0,658 και το συμπέρασμα είναι ότι όσο αυξάνετε η αστάθεια στην φορολογία τόσο αυξάνετε η αναποτελεσματικότητα της γραφειοκρατίας.

Για τον έλεγχο της στατιστικής σημασίας των δυο μεταβλητών κάνουμε τις παρακάτω υποθέσεις:

H_0 : Η στατιστικά σχέση μεταξύ των δυο μεταβλητών δεν είναι σημαντική.

H_1 εναλλακτική η στατιστική σχέση είναι σημαντική.

Ο p-value = 0,000 < 5% άρα υπάρχει σημαντική στατιστική σχέση των δυο μεταβλητών

Γ. Θεωρούμε ως εξαρτημένη μεταβλητή την Γραφειοκρατική διαδικασία έναρξης μίας επιχείρησης

1. Ανεξάρτητη μεταβλητή: χαμηλή υποστήριξη επιχειρήσεων από τα θεσμικά όργανα

Με την χρήση του λογισμικού SPSS, η επεξεργασία των δεδομένων έδειξε τα ακόλουθα:

			γραφειοκρατία	Θεσμικά όργανα
Spearman's rho	γραφειοκρατία	Correlation Coefficient	1,000	,660**
		Sig. (2-tailed)	.	,000
		N	120	120
	Θεσμικά όργανα	Correlation Coefficient	,660**	1,000
		Sig. (2-tailed)	,000	.
		N	120	120

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Για τον έλεγχο της αύξησης της γραφειοκρατίας σε σχέση με τα θεσμικά όργανα, παρατηρούμε τα εξής:

Ο συντελεστής συσχέτισης είναι 0,660 και το συμπέρασμα είναι ότι όσο αυξάνετε η δράση των θεσμικών οργάνων τόσο αυξάνετε και η γραφειοκρατία.

Για τον έλεγχο της στατιστικής σημασίας των δυο μεταβλητών κάνουμε τις παρακάτω υποθέσεις:

H₀ : Η στατιστικά σχέση μεταξύ των δυο μεταβλητών δεν είναι σημαντική.

H₁ εναλλακτική η στατιστική σχέση είναι σημαντική.

Ο p-value = 0,000 < 5% άρα υπάρχει σημαντική στατιστική σχέση των δυο μεταβλητών

2. Ανεξάρτητη μεταβλητή: νομοθεσία για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας

Με την χρήση του λογισμικού SPSS, η επεξεργασία των δεδομένων έδειξε τα ακόλουθα:

			γραφειοκρατία	Νομοθεσία
Spearman's rho	γραφειοκρατία	Correlation Coefficient	1,000	,737**
		Sig. (2-tailed)	.	,000
		N	120	120
	Νομοθεσία	Correlation Coefficient	,737**	1,000
		Sig. (2-tailed)	,000	.
		N	120	120

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Για τον έλεγχο της αύξησης της γραφειοκρατίας σε σχέση με την νομοθεσία, παρατηρούμε τα εξής:
 Ο συντελεστής συσχέτισης είναι 0,737 και το συμπέρασμα είναι ότι όσο αυξάνετε η νομοθεσία τόσο αυξάνετε και η γραφειοκρατία.

Για τον έλεγχο της στατιστικής σημασίας των δυο μεταβλητών κάνουμε τις παρακάτω υποθέσεις:

H_0 : Η στατιστικά σχέση μεταξύ των δυο μεταβλητών δεν είναι σημαντική.

H_1 εναλλακτική η στατιστική σχέση είναι σημαντική.

Ο p-value = 0,000 < 5% άρα υπάρχει σημαντική στατιστική σχέση των δυο μεταβλητών

3. Ανεξάρτητη μεταβλητή: η φορολογία ως παθογένεια

Με την χρήση του λογισμικού SPSS, η επεξεργασία των δεδομένων έδειξε τα ακόλουθα:

			γραφειοκρατία	Φορολογία
Spearman's rho	γραφειοκρατία	Correlation Coefficient	1,000	,670**
		Sig. (2-tailed)	.	,000
		N	120	120
	Φορολογία	Correlation Coefficient	,670**	1,000
		Sig. (2-tailed)	,000	.
		N	120	120

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Για τον έλεγχο της αύξησης της γραφειοκρατίας σε σχέση με την φορολογία, παρατηρούμε τα εξής:

Ο συντελεστής συσχέτισης είναι 0,670 και το συμπέρασμα είναι ότι όσο αυξάνετε η φορολογία τόσο αυξάνετε και η γραφειοκρατία.

Για τον έλεγχο της στατιστικής σημασίας των δυο μεταβλητών κάνουμε τις παρακάτω υποθέσεις:

H_0 : Η στατιστικά σχέση μεταξύ των δυο μεταβλητών δεν είναι σημαντική.

H_1 εναλλακτική η στατιστική σχέση είναι σημαντική.

Ο p-value = 0,000 < 5% άρα υπάρχει σημαντική στατιστική σχέση των δυο μεταβλητών

15. Συμπεράσματα

Ολοκληρώνοντας την παρούσα έρευνα, προέκυψαν τα ακόλουθα χρήσιμα συμπεράσματα:

Σχετικά με το ερώτημα *«Πως διαμορφώνεται το προσωπικό προφίλ των συμμετεχόντων στην έρευνα»* το αποτέλεσμα που προέκυψε είναι ότι στην έρευνα συμμετείχαν συνολικά 120 άτομα από τους οποίους οι 86 είναι επιχειρηματίες οι 5 διευθυντές οι 9 σε θέση ευθύνης και 20 υπάλληλοι. Οι συμμετέχοντες προέρχονται και από τους 5 νομούς της περιφέρειας και αντιπροσωπεύουν επτά κλάδους δραστηριοτήτων με μεγαλύτερο ποσοστό να συγκεντρώνει αυτός του λιανικού εμπορίου. Οι συμμετέχοντες τέλος προέρχονται και από τις τρεις βαθμίδες εκπαίδευσης με μεγαλύτερο ποσοστό να συγκεντρώνει η βαθμίδα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης συνολικά 72 συμμετέχοντες εκ των οποίων οι 24 είναι και κάτοχοι μεταπτυχιακού.

Στο βασικό ερώτημα *«Ποιος είναι ο βαθμός επηρεασμού των επιχειρήσεων από τους παράγοντες: Φορολογική πολιτική και Γραφειοκρατία»* δόθηκαν απαντήσεις για την διαπίστωση σημαντικών συμπερασμάτων καθώς από την ερώτηση *«Σε τι βαθμό αποτελούν εμπόδιο οι παρακάτω παράγοντες σε μια επιχείρηση που θέλει να εκσυγχρονίσει και να επεκτείνει τις δραστηριότητές της:*

1. Συχνές αλλαγές στην νομοθεσία
2. Η αρνητική αντίληψη της κοινής γνώμης
3. Η αστάθεια στην φορολογία
4. Η πολυπλοκότητα της γραφειοκρατίας
5. Οι πολύπλοκες διαδικασίες πρόσβασης στην χρηματοδότηση
6. Η χαμηλή υποστήριξη των επιχειρήσεων από θεσμικά όργανα»

Οι συμμετέχοντες για όλες τις παραπάνω περιπτώσεις απάντησαν ότι αποτελούν σημαντικό εμπόδιο σε επίπεδο «πάρα πολύ». Επίσης στην ερώτηση για τις επιπτώσεις της γραφειοκρατίας σε σχέση με τους παράγοντες: Μεγάλο κόστος – έξοδα, Εργασιακές συγκρούσεις – Χαρτοβασίλειο – Αναποτελεσματικότητα – Διαφθορά, από τις πέντε περιπτώσεις στις τέσσερις (εκτός τις εργασιακές συγκρούσεις) απάντησαν ότι η επίδραση στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας είναι σε πολύ υψηλό βαθμό. Τα συμπεράσματα που προκύπτουν είναι ότι ιδιοκτήτες επιχειρήσεων αλλά και εργαζόμενοι πιστεύουν ότι η κυριαρχία της γραφειοκρατίας, οι σοβαρές επιπτώσεις που προκαλεί η αστάθεια στην φορολογία και η πολυνομία αλλά και η δυσκολία πρόσβασης σε χρηματοδότηση, λειτουργούν σε μεγάλο βαθμό αρνητικά στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας. Τα μεγαλύτερα εμπόδια στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας είναι οι συνεχείς παρεμβάσεις του κράτους στην οικονομία με τις συχνές αλλαγές στην νομοθεσία και κατά συνέπεια την αβεβαιότητα που

δημιουργεί η αστάθεια του νομικού πλαισίου, οι υπερβολικές φορολογικές επιβαρύνσεις, η διαφθορά και η ανελαστικότητα της εργατικής νομοθεσίας.

Από την επεξεργασία των απαντήσεων των συμμετεχόντων στο ερωτηματολόγιο με το ερευνητικό εργαλείο SPSS και από τον έλεγχο συσχετίσεων με την μέθοδο Spearman προέκυψαν τα παρακάτω συμπεράσματα:

Από την συσχέτιση των παραμέτρων της "πιθανότητας επέκτασης της επιχείρησης" με τις μεταβλητές "δράσεις επιμελητηρίων" και "συμμετοχή σε προγράμματα" διαπιστώθηκε η ύπαρξη ισχυρής συσχέτισης. Και από τους δύο παραπάνω ελέγχους διαπιστώθηκε ότι οι επιχειρήσεις προσδοκούν σημαντική βοήθεια για την ανάπτυξή τους από τις δράσεις των επιμελητηρίων αλλά και από αναπτυξιακά προγράμματα. Αντίθετα η ένταξη σε χρηματοδοτικά προγράμματα είχε πολύ χαμηλή συσχέτιση πράγμα που δείχνει ότι οι επιχειρήσεις δεν εμπιστεύονται τις χρηματοδοτήσεις από το τραπεζικό σύστημα.

Η παραπάνω συσχέτιση δίνει απάντηση και στο τελευταίο ερευνητικό ερώτημα **«Ποιες ενέργειες θα βοηθούσαν στην προσπάθεια ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας»**.

Επίσης πραγματοποιήθηκε με την ίδια μέθοδο και έλεγχος μεταξύ "της αναποτελεσματικότητας της γραφειοκρατίας" και των μεταβλητών "συχνές αλλαγές στην νομοθεσία" και "αστάθεια στην φορολογία" όπου και στις δυο περιπτώσεις προέκυψε ισχυρή θετική συσχέτιση γεγονός που αποδεικνύει την αύξηση της αναποτελεσματικότητας της γραφειοκρατίας από τις συχνές αλλαγές της νομοθεσίας που πραγματοποιήθηκε στην χώρα μας τα τελευταία χρόνια και από την αστάθεια στην φορολογία.

Τέλος πραγματοποιήθηκε και έλεγχος συσχέτισης μεταξύ της "γραφειοκρατίας" και των μεταβλητών "δράσεις των θεσμικών οργάνων", "νομοθεσία" και "φορολογία" όπου και στις τρεις περιπτώσεις είχαμε ισχυρή θετική συσχέτιση με την γραφειοκρατία να επηρεάζεται και από τους τρεις παράγοντες αυξητικά και να αποτελεί τροχοπέδη στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας.

Το πιο σημαντικό συμπέρασμα που προέκυψε από την έρευνα και σε σύνοψη των παραπάνω είναι ότι οι επιχειρήσεις αντιλαμβάνονται την δυσκολία επιβίωσής τους από την υπερβολική φορολογική επιβάρυνσή και από το μέγεθος της γραφειοκρατίας εξαιτίας των συχνών αλλαγών στην νομοθεσία. Για την ανάπτυξή τους προσδοκούν την βοήθεια του κράτους με την εφαρμογή αναπτυξιακών προγραμμάτων και τις δράσεις των επιμελητηρίων για την έγκαιρη ενημέρωση και επιμόρφωσή τους.

16. Βιβλιογραφία

Bell, J. (1997). *Μεθοδολογικός σχεδιασμός παιδαγωγικής και κοινωνικής έρευνας. Οδηγός για φοιτητές και υποψήφιους διδάκτορες.* Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.

Κορρές, Γ., (2015). «Επιχειρηματικότητα και Ανάπτυξη». Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλίων

Λιαργκόβας Π, Κομνηνός Δ, Δερμάτης Ζ (2019). «Μεθοδολογία της Έρευνας & συγγραφή επιστημονικών εργασιών». Αθήνα: Εκδόσεις Τζιόλα

Γενικό Εμπορικό Μητρώο (ΓΕΜΗ) (2019).
<http://backoffice.businessportal.gr/stats/publicity/openings> [Πρόσβαση 12 Ιανουαρίου 2020]

ΕΛΣΤΑΤ (2019). *Η Ελληνική Οικονομία (20 Δεκεμβρίου 2019)*

World Bank (2018). *Doing Business – Measuring Business Regulations.* Διαθέσιμο στο <http://www.doingbusiness.org/reports/global-reports/doingbusiness-2018> [Πρόσβαση 15 Δεκεμβρίου 2019]

ΔΙΑΝΕΟΣΙΣ (2018). *Το φορολογικό πρόβλημα της Ελλάδας*
<https://www.dianeosis.org/2018/04/to-forologiko-provlima-tis-elladas/> [Πρόσβαση 6 Νοεμβρίου 2019]

Νομοθεσία

1. Ν. 4635/30-10-2019
2. Ν. 2238/94
3. Ν. 4172/2013

17. Παράρτημα

17.1 Ερωτηματολόγιο

Για την συμπλήρωση του ερωτηματολογίου διαβάστε προσεκτικά κάθε ερώτηση και συμπληρώστε με ένα **X** το αντίστοιχο κουτάκι.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ:

	Πάρα πολύ	Πολύ	Λίγο	Καθόλου
	☐	☒	☐	☐

Παρακαλούμε να απαντήσετε προσεκτικά σε όλες τις ερωτήσεις

A. Διαμόρφωση προσωπικού προφίλ συμμετεχόντων στην έρευνα

A1. Φύλο:

Ανδρας.....

Γυναίκα.....

A2. Ηλικία:

20-30 41-50 >60

31-40 51-60

A3. Επίπεδο εκπαίδευσης:

Βασική κπαίδευση.....

Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση .....

Τριτοβάθμια Εκπαίδευση .....

Κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών.....

Άλλο (Παρακαλώ προσδιορίστε).....

A4. Ποιος είναι ο κλάδος στον οποίο δραστηριοποιείται η επιχείρησή σας;

Αγροτικός κλάδος.....

Βιομηχανικός κλάδος.....

Τουριστικός κλάδος.....

Χονδρικό εμπόριο.....

Λιανικό εμπόριο.....

Ασφαλιστικός κλάδος.....

Άλλο (Παρακαλώ προσδιορίστε).....

A5. Ποια είναι η θέση σας στην επιχείρηση;

Ιδιοκτήτης Υπεύθυνος/ Προϊστάμενος

Διευθυντής Υπάλληλος

Άλλο (Παρακαλώ προσδιορίστε) .....

A7. Σε ποιο Νομό της Περιφέρειας Πελοποννήσου ανήκει η επιχείρηση σας;

N. Αρκαδίας N. Μεσσηνίας N. Λακωνίας N. Κορινθίας

N. Αργολίδας

A8. Πόσα έτη λειτουργεί η επιχείρηση σας;

α. Είναι νεοσύστατη (< 1 έτος λειτουργίας) .....

β. Συστάθηκε μετά τα Capital control (2-4 έτη λειτουργίας).....

γ) Λειτουργεί 5-7 έτη.....

δ) Συστάθηκε μετά το ξέσπασμα της κρίσης (2010-1011).....

ε) Συστάθηκε προ κρίσης (> 11 έτη λειτουργίας).....

**Β. Διερεύνηση του βαθμού επηρεασμού των επιχειρήσεων από τους παράγοντες:
Φορολογικής πολιτικής και Γραφειοκρατίας.**

B1. Σε τι βαθμό αποτελούν εμπόδιο οι παρακάτω παράγοντες σε μια επιχείρηση που θέλει να εκσυγχρονίσει και να επεκτείνει τις δραστηριότητές της;

Σημείωση: Κυκλώστε τον αριθμό που σε κάθε περίπτωση εκφράζει το βαθμό συμφωνίας σας.

Παράδειγμα 1 2 3 4 5

όπου:

1: Καθόλου , 2: Λίγο , 3: Μέτρια , 4: Πολύ , 5: Πάρα πολύ

Συχνές αλλαγές στην νομοθεσία	1	2	3	4	5
Η αρνητική αντίληψη της κοινής γνώμης	1	2	3	4	5
Η αστάθεια στην φορολογία	1	2	3	4	5
Η πολυπλοκότητα της γραφειοκρατίας	1	2	3	4	5
Οι πολύπλοκες διαδικασίες πρόσβασης στην χρηματοδότηση	1	2	3	4	5
Η χαμηλή υποστήριξη των επιχειρήσεων από θεσμικά όργανα	1	2	3	4	5

B2. Ο νέος αναπτυξιακός νόμος 4635/2019 προβλέπει σημαντικά μέτρα και κίνητρα για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας στην χώρα μας.

Σε τι βαθμό πιστεύετε ότι χρειάζονται βελτίωση και στήριξη οι παρακάτω παράγοντες;

Σημείωση: Κυκλώστε τον αριθμό που σε κάθε περίπτωση εκφράζει το βαθμό συμφωνίας σας.

Παράδειγμα 1 2 3 4 5

όπου:

**1: Σε πολύ χαμηλό βαθμό , 2: Χαμηλό βαθμό , 3: Μέτριο Βαθμό , 4: Υψηλό βαθμό ,
5: Πολύ υψηλό**

Νομοθεσία για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας	1	2	3	4	5
Η φορολογία	1	2	3	4	5
Οι γραφειοκρατικές διαδικασίες έναρξης μιας επιχείρησης	1	2	3	4	5
Η ένταξη σε νέα χρηματοδοτικά προγράμματα	1	2	3	4	5

B3. Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι η επιχείρησή σας ενημερώνεται επαρκώς για;

Σημείωση: Κυκλώστε τον αριθμό που σε κάθε περίπτωση εκφράζει το βαθμό συμφωνίας σας.

Παράδειγμα 1 2 3 4 5

όπου:

**1: Σε πολύ χαμηλό βαθμό , 2: Χαμηλό βαθμό , 3: Μέτριο Βαθμό , 4: Υψηλό βαθμό ,
5: Πολύ υψηλό**

Τις φορολογικές υποχρεώσεις	1	2	3	4	5
Τις απαιτούμενες διαδικασίες για την ανάπτυξη επιχειρηματικών δράσεων	1	2	3	4	5
Τις δυνατότητες συμμετοχής της επιχείρησής σας σε προγράμματα ανάπτυξης	1	2	3	4	5
Τις δράσεις των τοπικών επιμελητηρίων	1	2	3	4	5

B4. Ποιες οι επιπτώσεις της γραφειοκρατίας στην ανάπτυξη της επιχείρησής σας;

Σημείωση: Κυκλώστε τον αριθμό που σε κάθε περίπτωση εκφράζει το βαθμό συμφωνίας σας.

3

Παράδειγμα :

1

2

4

5

όπου:

**1: Σε πολύ χαμηλό βαθμό , 2: Χαμηλό βαθμό , 3: Μέτριο Βαθμό , 4: Υψηλό βαθμό ,
5: Πολύ υψηλό**

Μεγάλο κόστος - έξοδα	1	2	3	4	5
Εργασιακές συγκρούσεις	1	2	3	4	5
Χαρτοβασίλειο	1	2	3	4	5
Αναποτελεσματικότητα	1	2	3	4	5
Διαφθορά	1	2	3	4	5

Γ. Ενέργειες για την προσπάθεια ανάπτυξης της επιχείρησής σας.

Γ1. Υπάρχει πιθανότητα να επεκτείνετε ή να εκσυγχρονίσετε την επιχείρησή σας τα επόμενα τρία (3) χρόνια;

Πολύ μικρή.....
Μικρή.....
Μέτρια.....
Μεγάλη.....
Πολύ μεγάλη.....

Γ2. Υπάρχει πιθανότητα να σχεδιάσετε ή να επενδύσετε σε νέα προϊόντα / υπηρεσίες στα επόμενα τρία χρόνια;

Πολύ μικρή.....
Μικρή.....
Μέτρια.....
Μεγάλη.....
Πολύ μεγάλη.....

Γ3. Ποιες από τις παρακάτω ενέργειες πραγματοποίησε η επιχείρησής σας;

Σημείωση: Συμπληρώστε τον αριθμό που σε κάθε περίπτωση εκφράζει τη συχνότητα χρήσης των εφαρμογών.

Παράδειγμα: Έρευνα αγοράς.....

όπου: **1: Καθόλου, 2: Λίγο, 3: Αρκετά, 4: Πολύ, 5: Πάρα Πολύ**

Έρευνα αγοράς.....

Διαφημίσεις .....

Συνεργασίες με νέους προμηθευτές.....

Γ4. Πιστεύετε ότι η συνεργασία με τους παρακάτω θα συμβάλει στην ανάπτυξη της επιχείρησής σας :

Σημείωση: Κυκλώστε τον αριθμό που σε κάθε περίπτωση εκφράζει το βαθμό συμφωνίας σας.

Παράδειγμα

όπου:

1: Καθόλου, 2: Λίγο, 3: Μέτρια, 4: Πολύ, 5: Πάρα Πολύ

Προμηθευτές	1	2	3	4	5
Εκπαιδευτικά Ιδρύματα	1	2	3	4	5
Ερευνητικά Κέντρα	1	2	3	4	5
Άλλο	1	2	3	4	5

Γ5. Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι πρέπει να υπάρξει ένα ενιαίο φορολογικό σύστημα στην Ευρωπαϊκή Ένωση ;

Πολύ μικρό.....

Μικρό.....

Μέτριο.....

Μεγάλο .....

Πολύ μεγάλο.....

Δ. Υπάρχει κάτι που θα θέλατε να συμπληρώσετε ή να σχολιάσετε σχετικά με τα θέματα που δεν συμπεριλαμβάνονται στο ερωτηματολόγιο τα οποία θεωρείται σημαντικά;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

17.2 Συνοδευτική επιστολή

Αγαπητέ Κύριε/ Κυρία

Το παρόν ερωτηματολόγιο συντάχθηκε στα πλαίσια του μεταπτυχιακού προγράμματος ΠΜΣ « Οργάνωση και Διοίκηση Δημόσιων Υπηρεσιών , Δημόσιων Οργανισμών και Επιχειρήσεων» του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

Η εργασία αυτή έχει ως σκοπό την έρευνα για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα την τελευταία δεκαετία και τον βαθμό που επηρεάστηκε αυτή από τους παράγοντες της Φορολογικής Πολιτικής και της Γραφειοκρατίας.

Αφού μελετήσετε τις ερωτήσεις που ακολουθούν, σας παρακαλώ να απαντήσετε σε αυτές με ειλικρίνεια. Η συμμετοχή σας στην έρευνα είναι πολύτιμη.

Το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο, δεν απευθύνεται στην εξέταση γνώσεων και οι απαντήσεις θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά και μόνο για τον σκοπό της έρευνας.

Θεωρώντας δεδομένη την προθυμία σας, εκτιμώ ότι θα συμβάλλετε στην ολοκλήρωση της ερευνητικής μου προσπάθειας μέσα από την συμπλήρωση του παρόντος ερωτηματολογίου.

Σας ευχαριστώ πολύ για την συνεργασία σας.